БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 127 (8327)
МАЙН 31
ПЯТНИЦА
1957 он

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Залуушуулые хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ бүгэдэниитын анхарал хандуулха

Манай залуушуулые коммунистическэ ёһоор хүмүүжүүлхэ, шэнэ общество байгуулхын түлөө эдэбхитэй тэмсэлшэд болгохо хэрэг тон ехэ удхатай гэжэ Владимир Ильич Ленин тоолодог байгаа. Комсомолой III съезд дээрэ хэлэһэн үгэ соогоо энээн тухай имагта сэсэн заабари үгэһэн юм.

Ленинскэ комсомол түрүүтэй олон миллион совет залуушуул агуухэ багшынгаа захяае бодото дээрэнь бэелүүлэн, Коммунистическэ партиин ударидалга доро ябажа, социалистическэ байгуулалтын бүхы һалбаринуудта гайхамшаг баатаршалга гаргаһан түүхэтэй. Эдэ габьяануудайнгаа түлөө Залуушуулай Бүхэсоюзна Ленинскэ Коммунистическэ Союз Совет засагай дээдэ хайрануудта хүртэжэ, табан орден абанхай.

Ажалай ба дайнай баатарнууд, хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд, элдэб мэргэжэлтэд, эрдэмтэд болон бусад олон суута хүнүүд комсомолоор дамжажа хүмүүжэн дэбжэһэн байна. Гадаадын ба дотоодын дайсадые даралсаһан, хэдэн мянган заводууд, фабриканууд ба шэнэ городуудые бодхоолсоһон, ойроо хүртөөгүй олон миллион гектар атар тунга газар элдүүрилһэн гэхэ мэтэ түүхэтэ ехэ хэрэгүүд комсомолшуудай, залуушуулай нэрэ алдартайнь нягта холбоотой.

Совет ороной шэн зоригто залуушуул арад түмэнэйнгөө аша туһада шэнэ шэнэ илалтануудые туйлажа, коммунизм байгуулхын түлөө агуу-ехэ тэмсэлэй алтан фонддо зохихо хубитаяа оруулнад.

Һургуули, пионерэй болон комсомолой организацинууд, эхэ эсэгэнэр, ажал хүдэлмэри ба улад зон, культура гэгээрэлэй эмхи зургаанууд залуушуулые хүмүүжүүлхэ ябадалда ехэ үүргэ дүүргэдэг. Эдэнэй анхарал оролдолгоһоо энэ шухала хэрэгэй амжалтын дулдыдадагынь элитэ.

Гэхэ зуура, хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин дутамагаар ябуулагдаһан газарта, капитализмын хог үлэгдэлэй хорото нүлөөн зарим нэгэн залуу хүнүүдтэ халдажа, муу харгы руу оруулдаг байна. Тиигэһэн хүн архи тамхи намнадаг, һурахаяа болидог, ажалаа хаяжа зайгуултадаг, хэрзэгы шэрүүн үгэ хүүр хэлэдэг, хэрүүл наншалдаа үүдхэдэг, хулгай худалтай орёолдодог юм.

Нэгэ баримта абаад үзэе. Багша нүхэр Вахрушевай 16 наһатай Геннадий гэжэ хүбүүн долоодохи класс дүүргэһэнһээ хойшо хаанашье һурангүй, юушье хэнгүй ябатараа, өөрынгөө үетэн Владимир Силяев, Анатолий (энэнэй урда тээ сүүдлэгдэһэн), Евгений Агапончиковуудтай нүхэсэжэ, үдэр һүнигүй үелэн холбоорилдодог, архидадаг болоһон байгаа. Эдэнэй дура зоргоороо ябадалынь улам хэтэрһээр, эсэсэй эсэстэ гэмтэ ааша гаргажа захалһан байна.

Иимэ ушар үсөөншье һаа, «халбага дабирхайн боошхо мёдые гутаадаг» шэнгеэр, манай урагшаа дабшалгада һаад хэхэ байна бшуу. Иимэ уршагтай, гэмшэлтэй ябадал юун дээрэһээ тохёолдоноб гэхэдэ, зарим газарта хүмүүжүүлгын хүдэлмэри хангалтагүйгөөр ябуулагдадаг, үри бэеынгээ муу аяг ааша гаргахада зэмэлхэ, хорихын орондо, манай хүбүүн эрхэ, бэрхэ юм гэжэ эхэ эсэгэнэрынь үмэглэһөөр улам дэбэргэдэг, тиигээд хожом хүшхүрхөө болидог ушар эндэ тэндэ үзэгдэнэ. «Гэмынь урдаа, гэмшэлынь хойноо» гэжэ арад зон зүб лэ хэлсэдэг.

Ургажа ябаа залуу үетэниие үнэн сэхэ, шадамар бэрхэ хүнүүд болгохын тулада эдир бага байхаһаань хойшо оролдосотойгоор, зүбөөр хүмүүжүүлхэ шухала. Залуушуулые хүмүүжүүлхэ хүдэлмэри һургуули, түрэлхид, олониитэ гурбанай хамтын хүсөөр ябуулагдаха ёһотой. Гурим, журам эбдэһэн гү, али ондоошье аяг гаргаһан ушар бүхэниие тэрэ дары зүбшэн хэлсэхэ, хүмүүжүүлхы хэмжээнүүдые абаха хэрэгтэй. Түрэлхидынь үхибүүдэйнгээ хаана ябадаг, хэнтэй нүхэрлэдэг, юу хэдэгые мэдэхэ, таарамжагүй ябадал гаргаа һаань—тэрэ дары заһажа абаха уялгатай. Залуушуулые хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ бүхы хүн зон эдэбхитэйгээр хабаадалсаха ёһотой. Хэн нэгэнэй бэлин шэбшэг хэлэжэ, хүндэ дайралта хэжэ гү, али гурим эбдэжэ, гэмтэ ябадал гаргажа байхыень харабашье, «намһаал саагуур...» гээд орхихогүй, харин тэрээниие зогсоохо, хэрбээ болёогүй һаань—зохихо газарта дуулгажа, хэмжээ абхуулха уялгатайбди. Классуудые даагшад болон багшанар һурагшадайнгаа гэртэнь ябажа үзэдэг байха, түрэлхидэй суглаа түсэбэй ёһоор зарлажа, һуралсалхүмүүжүүлгын асуудал зүбшэн хэлсүүлхэ зэргэтэй. Гурим, журам сахилга тухайда комсомолой суглаан дээрэ табижа хэлсэхэһээ гадна, залуушуулые байдаг, һурадаг, ажалладаг газарнуудтань үе үе суглуулжа, коммунистическэ ёһо гурим, зан заншал тухай лекци уншаха, хөөрэлдөө хэхэ шухала.

Олониитын ёһо гуримда таарахагүй, элдэб забхай, залихай ба гэмтэ ябадал гаргагшадтай тэмсэхэ гээшэ партийна, советскэ, комсомольско, профсоюзна организацинуудай, культура гэгээрэлэй эмхи зургаануудай, бүхы арад зоной бэелүүлхэ харюусалгатай зорилго болоно.

Энэ асуудалаар саашадаа юу хэхэ тухайда КПСС-эй XX съезд тодорхой заабари үгэһэн байна гэбэл: «Ажалшадые, түбхын түрүүн залуу үетэниие, коммунистическэ ёһоор хүмүүжүүлхэ гээшэ шухалын шухала зорилго болоно гэжэ съезд онсолон тэмдэглээд, суртал бодолой талаар хүмүүжүүлхэ али бүхы аргануудые—пропаганда, агитаци, хэблэл, радио, культура гэгээрэлэй организацинууд ба эмхи зургаанууд, наука, литература болон искусствые бүрин хүсэдөөр, эдэбхитэйгээр хэрэглэхыень партийна организацинуудые уялгална».

Хонин ажалаа саашадань хүгжөөжэ, нооһо бүри ехээр хайшалжа абадаг болое

* *

Хонин бүриһөө—3 килограмм нооһо

Карл Марксын, Сталинай нэрэмжэтэ колхозууд Баргажанай аймагта хонёор олон гэжэ тоологдодог. Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз хамта дээрээ 21.690 хонитой. Уланай сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхоз 11.752 толгой хонитой юм.

Уланай сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхозой нэгэдэхи ОТФ-гэй 10 отарын хонин һүрэг Хүнтэйн боорёор байрладаг. Энэ ОТФ-е даагшаар коммунист Гомбо Бадмаев хүдэлнэ.

Баян дүй дүршэлтэй хонишон коммунистка Санжи Ринчиновагай харууһалдаг эхэ хонидой отарынхид эрхим ажалаараа колхозойнгоо дунда шалгарна. Нүхэр Ринчинова 108 эхэ хонинһоо 108 хурьга абаад, нэгэшье хоролтогүйгөөр тэнжээжэ байна.

Хониной хурьгалха үедэ энэ отарада 6 хүн хүдэлмэрилһэн юм. Тэрэ тоодо 17 наһатай Вера Гармаева 110 эхэ хонинһоо 110 хурьга абаа, мүн Бальжан Намолова, Дулжит Балдоржиева гэгшэд даажа абаһан эхэ хонин бүриһөө хурьга абаа.

Арбаад гаран жэлэй туршада хонин ажалда ябаһан Бубей Гармаевай харууһалдаг хонид мүн тобир тарганаар ондо оруулагдаа.

Энэ отарынхид бүхыдөө 100 эхэ хонинһоо 95 хурьга абаад байна. Энэнь урда жэлнүүдтэ орходоо яһала һайн гээшэ. Энэ үрэ дүн имагтал искусственна үрэжүүлгэ хэһэнэй, хонидоо элбэг тэжээлээр һайн байраар хангаһанай ашаар туйлагдаа. Хонидые оролдосотойгоор харууһалжа, эрхим бэлшээридэ адуулжа, саг сагтань уһалжа байхада ашаг шэмэ ехэтэй, һубайрдаггүй байха юм.

Мүнөө партиин ЦК-гэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Бэшэгтэй танилсажа, энэ отарын хонишод бүри һайн амжалта туйлаха, хонин бүриһөө 3 килограмм нооһо хайшалха гэһэн уялга абаа.

Иимэ оролдосотой бэрхэ хонишод эдэ хоёр колхоздо нилээд олон. Тэдэнэй габьяата ажалаар хонидой тоо толгойе олошоруулха, ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ гэһэн зорилго арга бэшэ дүүргэгдэхэ байһаниинь лабтай.

Х. Санжиев.

Закаменай аймагай Маленковой нэрэмжэтэ колхозой хонишон Доржо Балжанов энэ жэлдэ 303 эхэ хонинһоо 312 хурьга абажа, гарза хоролтогүйгөөр түлжүүлжэ байнхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ахалагша хонишон Д. Балжанов эртынгээ хурьгадые эдеэлүүлжэ байна.

Д. Балдановай фото.

* *

Бүри ехэ амжалта туйлахабди

Агуухэ Октябрьска социалистическэ революциин 40-дэхи жэлэй ойе ажалай эрхим бэлэгтэйгээр угтахаяа бэлдэжэ байһан энэ үедэ бидэ, хонишод, өөһэдынгөө хубитые энэ ехэ хэрэгтэ оруулалсаха һанал зорилготойгоор ажалланабди.

Би колхозой ажалда, илангаяа хонин һүрэг дээрэ 26-дахи жэлээ ажалланаб. Мал үсхэбэрилхэ гээшэ тиимэшье бэлэн хэрэг бэшэ. Тэрэниие харууһалгада ехэхэн зориг хүсэн, дүршэл шадабари, оролдолго хэрэгтэй юм. Хонидой түл гарзагүйгөөр абаха, хонидые һайнаар харууһалха, олоор үсхэбэрилжэ, ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ айхабтар ехэ зорилго парти, правительствомнай бидэ хонишодой урда табиба.

Энэ зорилгые бодото дээрэнь бэелүүлэн, орон доторнай абтадаг мяха, тоһо, һүнэй хүн бүхэндэ хүртэсын талаар Америкын Холбоото Штадуудые ойрын жэлнүүдтэ хүсэхэ болонобди.

Отарадаа хоёр адуулгашадтай хамта хүдэлнэб. Хонидой хурьгалха үедэ манда хоёр хурьгашадые үгөө һэн. Энэ жэлэй үбэлжэлгэ урда урда жэлнүүдэйхидэ орходоо һураггүй һайнаар үнгэрөө. Тэжээл элбэгтэй, тарган жэлдэ хонид хүсэеэ табисагүй, түл түрэсэ һайнтай байдагынь мэдээжэ.

Нёдондо үбэлжэлгэ бэрхэтэйгээр үнгэрэгэдэһэн юм. Тиихэдэ хони хурьгад гарзалхаһаа гадна, нооһоёо гээжэ, колхоздо горьтой гарза хохидол ушаруулһан байгаа. Нёдондо жэлэй энэ бэрхэшээл маанадта ехэл һургаал болоожо үгөө.

Энэ жэлдэ 367 хурьга абажа, үгтэһэн даалгабариие дүүргээ гээшэбди. Отарымнай хонид булта февраль, март һарануудта хурьгалаа һэн. Эртын хурьгадай һайнаар түлжэдэг байһыень ажал хүдэлмэри дээрээ харанаб. Хурьгадай эхэ доторoo бэеэ олоожо, элүүр энхэ гараха гээшэ хонидой тобир тарганһаа болодог юм. Иигэжэ энэ жэлдэ гараһан хурьгад булта һайнаар түлжөө. Зүгоор хонидой хурьгалха үедэ түлыень оролдосотойгоор харууһалжа байха хэрэгтэй. Энэ үедэнь үдэр һүнигүй өөрөө бэенхэдэжэ, хурьгадые бөөмэйлэн абадаг гээшэб.

Отарымнай хонид үбэл зунгүй адуулганда ябадаг. Тиимэһээ үбэлэй үедэ хагсуу, шуурган үдэрнүүдтэ хонидоо дүтын бэлшээридэ гаргадагбди. Зундаа хонидоо шадаал һаа эртэ адуулгада гаргахые оролдодог байнабди. Тиихэдэ хонид наранай хөөрэтэр эдеэлжэ сададаг байха юм.

Хурьгалһан хонидһоомнай гадуур манай отарада һаяшаг һубай хонид үгтөө. Эдэ һубайрһан хонид һаядаа искусственна аргаар үрэжүүлэгдэжэ, жэлэй эсэс болотор хурьгалуулагдахаар бэлэдхэгдэжэ байнхай.

Мүн нооһо хайшалалга энэ жэлдэ һураггүй ехэ болгогдохо байна. Үнгэрэгшэ жэлдэ хониднай туранхай байжа, бага нооһо үгөө һэн. Мүнөө жэлдэ хонидоймнай нооһон үдхэн һайнаар ургаа. Эхэ хонин бүриһөө 3 килограмм нооһо абажа шадаха байнаб.

Хонин һүрэг хүгжөөхэ тухай парти, правительствын анхаралда харюу болгон, харууһалжа байһан хонидойнгоо тоо толгойе бүри олон болгохын, тэрэнэй ашаг шэмые дээшэлүүлхын, үүлтэрыень һайжаруулхын түлөө бүхы хүсэ шадалаа гарган оролдохоб.

Ц. Гармаева, Ториин аймагай Маленковой нэрэмжэтэ колхозой хонишон.

Обооной гүүртэдэ

Кударын аймагай «Путь Октября» колхозой Обоон гэжэ нютагта байрладаг отарын хонишод нооһо хайшалжа эхилээ. Ехэ-Кударын МТС-эй зоотехник Бадма Хободоева колхозой хонидые бонитировко хэжэ дүүргээ. Дүршэл ехэтэй колхознигууд нооһо хайшалгада табигданхай.

А. Г. Максимова, М. О. Яковлева гэгшэд үдэртөө гараараа 20—25 хонидой нооһо һайн шанартайгаар хайшална.

Ойрын үдэрнүүдтэ аймагай бусад колхозуудта нооһо хайшалалга эхилхэнь.

Манай корр.

АРГА БОЛОМЖОЁО ЭЛСҮҮЛЖЭ, АБАҺАН УЯЛГАЯА БЭЕЛҮҮЛЭЕ

Ажахын үнгэрһэн жэлдэ Сэлэнгын МТС-эй харьяата колхозууд хамта дээрэнь 4089 центнер мяха, тэрэ тоодо 299 центнер гахайн мяха абаһан байха юм. Энээниие ажал хэжэ шадаха колхозник бүхэндэ хубаагаад үзэхэдэ, оройдоо 150 килограмм хүртэнэ. Тиихэдэ нэгэ колхозник жэлэй туршада арайхан гэжэ 17 килограмм гахайн мяха абаһан болоно. Энэмнай урмагүй бага, колхозойшье, мүн гүрэнэйшье эрилтые ханганагүй гээшэ.

Манай МТС-эй харьяата колхозуудта мяха абаха хэрэг яахадаа иимэ муу байба гээшэб? Нэн түрүүн, колхозууднай малаа һайса таргалуулангүй, туранхай зандань тушаадаг, худалдадаг байгаа. Жэшээнь, 1956 ондо колхозуудай гүрэндэ тушааһан эбэртэ бодо малай 37 процентнь дундаһаа доошо шадалтай байгаа һэн. Тушаагдаһан малай толгой бүриин дунда зэргын шэгнүүр 277 килограмм татаһан байха юм. Зарим колхозууд бүришье бага шэгнүүртэй мал тушаагаа.

Тушаагдаһан бүхы хонидой дүрбэнэй нэгэ хубинь дундаһаа доошо шадалтай байһан юм.

Гахайн мяха абаха хэрэг бүришье муу байгаа. Нёдондо манай колхозуудай гүрэндэ тушааһан 524 толгой гахайн хахадһаа олонхинь уридшалан шахагдангүй, туранхайгаар тушаагдаа һэн. Зарим колхозууд жэжэ, 8—12 килограмм шэгнүүртэй поршоонхонуудые тушааһан байна. Тушаагдаһан гахайн дунда зэргын шэгнүүр арайхан гэжэ 40—45 килограмм болоһон юм.

Иигэжэ малаа таргалуулаагүй байһанай эсэстэ колхозууд аяар 388 центнер мяха хиидэ алдаһан байна.

Малаа яахадаа иимэ туранхайгаар тушаажа байгааб гэхэдэ, колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд бии байһан арга боломжонуудаа хүсэдөөр хэрэглээгүй, малаа бэлшээжэ, бордожо таргалуулдаггүй байгаа. Мяханда тушаагдаха гэжэ илгаһан малаа үбэлдөө һайнаар харууһалдаггүй дээрэһээнь хүшэ шадалаа ехээр гээжэ ондо ороод, зундаа мүртэйгөөр таргалжа шададаггүй.

Эхэ малай һубайрха, түлнүүдэй гарзалха ябадал ехэхэн һаад, гээлтэ ушаруулаа.

Эдэ бүгэдэ алдуу дутагдалнуудые мүнөө жэлдэ усадхан, мяха абалгые эрид дээшэлүүлжэ шадаха гээшэ гүбди? Шадагдахал даа. Колхоз бүхэндэ арга боломжонууд бии. Колхозууд тэдэ арга боломжонуудаа элирүүлэн, хэмжээ-ябуулгануудые зохёогоо.

МТС-эй харьяата колхозууд 1957 ондо мяха абалгаяа нёдондо жэлэйхиһээ 60 процентээр ехэ болгохо гэжэ шиидээ. Тельманэй нэрэмжэтэ колхоз мяха абалгые урда жэлэйхиһээ 73,3 процентээр нэмээхэ гэжэ шиидээ. Гахайн мяхан ехээр абтадаг болоожо, урда жэлэйхиһээ 2,9 дахин дээшэлхэ. Молотовой, XVIII партсъездын нэрэмжэтэ колхозууд гахайн мяха абалгаяа 5 дахин нэмээхэ байна. Шубуунай мяхан ехээр абтадаг болохонь.

Энэ жэлдэ манай колхозууд 988 толгой эбэртэ бодо мал бордон таргалуулаад, толгой бүриень 300 килограмм шэгнүүртэйгээр тушааха юм. Таба мянган толгой хонидые туд бүриинь шэгнүүрые 45 килограмм, 1712 толгой гахай—70 килограмм болгоод тушааха байна. Арба гаран мянган толгой тахяа, шубууд тушаагдаха.

Гүрэндэ тушаагдаха, худалдагдаха малай толгой бүриин шэгнүүрые дээшэлүүлхын тулада бүри хабарһаа эхилэн, мал таргалуулха, бордохо, шахаха хүдэлмэри ябуулагдана. Жэшээнь, малшан нүхэр Б. Замбалаевай даадаг Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой нэгэ гүүртын малые шэгнэжэ үзэхэдэ, һарын туршада толгой бүринь 15 килограммаар нэмэһэн байба. Сүүдхэ бүридөө дунда зэргээр 500 граммаар нэмэжэ байһан болоно. Хонишод Очиров, Бамбарова гэгшэдэй даадаг 800 эрье хонидой шэгнүүр тус бүридөө сүүдхэ соо 0,9 килограммаар нэмээ. Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой ахалагша хонишон Нима Доржиевай даадаг һүрэг эрьенүүдэй толгой бүриин шэгнүүр 60 гаран килограмм татана.

Сталинай нэрэмжэтэ колхозой бэлшээн таргалуулхаяа табиһан 266 толгой эбэртэ бодо мал тус бүридөө сүүдхэ соо шэгнүүрээ 500 граммаар нэмээжэ байгаа. Мүн энэ колхозой малшан нүхэр Вахурдиновай адуулдаг залуу малай гүүртын толгой бүриин шэгнүүр сүүдхэдээ 620 граммаар нэмэнэ.

Зарим колхозуудта мал таргалуулжа, шэгнүүрыень нэмээхэ талаар иимэ дүнгүүдэй туйлагдажа байбашье, олон колхозуудта, гүүртэ, отаранuудта мал туража, шэгнүүрээ бага болгоһон байна. Жэшээнь, Сталинай нэрэмжэтэ колхозой малшад нүхэд Ц. Санжижапов, Бадмажапов гэгшэдэй адуулдаг мал шэгнүүрээ 1,2 килограммаар бага болгоо. Бэлшээжэ таргалуулха гэжэ илгаһан малдаа анхаралаа багаар табиһан дээрэһээ Молотовой нэрэмжэтэ колхозой мал шадалаа ехээр гээнэ.

Гахай тэжээхэ, шахаха хэрэг үшөөл муу байһан зандаа. Шахалганда табигдаһан гахайнууд май һарада мүртэйгөөр таргалаагүй.

Мяха абалгые эрид дээшэлүүлхэ гэжэ хараалһан хэмжээ-ябуулганууудаа дүүргэхэ арга шадал манай колхозуудта гүйсэд бии. Бэлшээн таргалуулагдаха эбэртэ малай 14 гүүртэ, 9 отара бүридхэгдөөд, актаар тушаагданхай. Таргалуулагдаха мал адуулха һайн хүнүүд шэлэн олдоо. Партийна организацинууд малай гүүртэ, отарада ажаллахаар 8 коммунистые эльгээгээ. Сталинай, Ленинэй, XVIII партсъездын нэрэмжэтэ колхозуудта үбһэ тээрмэдэхэ хүдэлмэри эмхидхэгдэнхэй. Үбһэнэй гурилаар гахайнуудые эдеэлүүлхэдэ һайн үрэ харуулна.

Колхозуудай правленинүүд болон парторганизацинууд таргалуулагдаха мал адуулагшадые урмашуулха хэмжээнүүдые хараалжа баталанхай. Жэшээнь, Молотовой нэрэмжэтэ колхоз мал адуулагшадта ажалыень һайса түлэхын хажуугаар, нэмэлтэ шан тогтоогоо. Мүн гахай шахажа таргалуулагшадта һайн түлөөһэн тогтоогдоо.

Партийна организацинууд малшадай дунда политическэ хүдэлмэри һайжаруулха хэмжээ абана. Гүүртэ, отаранuудта бэлэдхэлтэй агитаторнууд табигданхай. Малшадай байра байдалые һайжаруулха хэмжээн абтана.

Орон доторнай абтадаг мяха, тоһо, һүнэй хүн бүхэндэ хүртэсын талаар Америкын Холбоото Штадуудые ойрын жэлнүүдтэ хүсэхэ гэһэн зорилго совет арадай үмэнэ табигдаба. Энэ зорилго бэелүүлгэдэ манай МТС-эй харьяата колхозуудай гэшүүд, механизаторнууд болон хүдөө ажахын бүхы хүдэлмэрилэгшэд өөһэдынгөө хубитые оруулалсаха байна. Мүнөө колхоз бүхэндэ түрүүн абаһан уялгануудаа шэнээр хаража үзэжэ байнад. Мяха, һү абалгые дээшэлүүлхэ горьтойхон арга боломжонууд элирүүлэгдэнэ. Эдэ арга боломжонуудые ашагтайгаар хэрэглэхэ гээшэ хүдөөгэй ажалшадай хүндэтэ зорилго мүн.

Н. Вяткин, КПСС-эй айкомой Сэлэнгын МТС-эй зонын секретарь.

К. Е. Ворошиловта Монголой Арадай Республикын Геройн нэрэзэргэ олгогдобо

УЛАН-БАТОР, майн 29. (ТАСС). К. Е. Ворошиловта Монголой Арадай Республикын Геройн нэрэзэргэ олгохо тухай Указ Монголой Арадай Республикын Арадай Агуухэ Хуралай Президиум майн 29-дэ толилоо.

Монгол арадай эрхэ сүлөөтэ, бэеэ даанхай байдалые бэхижүүлхэ, Монголой Арадай Республика СССР хоёрой хани барисаае, харилсаа холбоое бэхижүүлхэ хэрэгтэ, мүн Монголой Арадай Республикын экономикые, соёл болбосоролые хүгжөөхэ хэрэгтэ онсо ехэ габьяатай байһанайнь түлөө К. Е. Ворошиловта энэ нэрэзэргэ олгогдобо гэжэ Указ соо хэлэгдэнэ.

Мүн майн 29-дэ Монголой Арадай Республикын Арадай Агуухэ Хуралай Президиумэй Түрүүлэгшэ Ж. Самбу К. Е. Ворошиловта Сүхэ-Баторай орден, мүн Монголой Арадай Республикын Геройн тэмдэг—Алтан одо барюулаа.

Энхэ тайбан байдал, арадуудай хоорондын хани барисаае бэхижүүлхэ гэһэн ехэ ажал-ябуулгадаа амжалта туйлан, элүүр мэндэ ябахыень К. Е. Ворошиловта нүхэр Ж. Самбу хүсэбэ.

К. Е. Ворошилов харюугай үгэ хэлэжэ, үндэр хайра шанда хүртөөһэнэйнь түлөө үнэн зүрхэнһөө баясхалан хүргөөд, ажал хүдэлмэридөө шэнэ ехэ амжалтануудые туйлажа, зол жаргалтай ажаһуухыень монгол арадта хүсөө.

РСФСР-эй Верховно Соведэй дүрбэдэхи сесси

Москвада, Кремлиин Ехэ Ордон соо РСФСР-эй Верховно Соведэй дүрбэдэхи сесси хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлбэ.

Республикын промышленность, барилга хүтэлбэрилхэ хэрэгые саашадаа һайжаруулха тухай асуудалые зүбшэн хэлсэлгэ майн 29-нэй үглөөнэй заседани дээрээ үргэлжэлүүлэгдээ. Депутат **И. Н. Богачев** (Свердловско область) түрүүн үгэ абажа, научна эмхи зургаануудай хүдэлмэри тухай хэлэбэ.

Промышленностиин хүтэлбэриин хубилгагдахада научна хүдэлмэришье һайжаруулагдаха ёһотой. Научно-шэнжэлэлгын эмхи зургаанууд бэе бэетээ холбоотойгоор, мүн эли тодо түсэбөөр хүдэлхэ ёһотой. Гадна, институдуудые нютаг нютагуудта тааруулан, зүбөөр эмхидхэхэ, тэндэ ажаллаха хүдэлмэрилэгшэдые шэлэн олохо шухала. РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи Научно-техническэ комитет эдэ бүхы асуудалнуудые гол түлэб эрхилхэ ёһотой болоно. Эрдэм ухаанай ехэ ехэ асуудалнуудые шиидхэлгэдэ дээдэ һургуулинуудые олоорнь хабаадуулха илангаяа шухала гэжэ депутат онсолон тэмдэглэбэ. Дээдэ һургуулинуудтамнай мэргэжэлтэй олон хүдэлмэрилэгшэд ажалладаг. Тэдээндэ таараха тусхай байдал байгуулбал, тэдэнэр научна хүдэлмэри һайнаар ябуулха аргатай.

Депутат **И. С. Панькин** (Сталинградска область) үгэ хэлэхэдээ, КПСС-эй ЦК-гэй февральска Пленумэй болон СССР-эй Верховно Соведэй долоодохи сессиин шиидхэбэринүүдые бүхы ажалшаднай һайшаагаа гэжэ хэлэбэ. Тиин, хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд улам ехэ эдэбхитэйгээр ажалладаг боложо байнхай. Областиин промышленность дүрбэ һарын түсэбые нилээдгүй ехээр үлүүлэн дүүргээ. Нёдондоной энэ үеынхидэ орходоо 12,5 процентээр ехэ хэмжээнэй продукци бүтээгдээ.

Промышленность, барилга хүтэлбэрилхэ хэрэгэй хубилгагдахада сүлөөрһэн хүдэлмэрилэгшэд областиин Арадай ажахын соведтэ оруулагдаха юм гэжэ депутат мэдээсэнэ. Сталинградска областьдо бии байгаа металлургическа заводуудта хэрэглэгдэхэ түүхэй эдэй база байгуулха, трактор улам олоор бүтээдэг болохо, городой түмэр замай узелые ехэ болгохо шухала гэжэ тэрэ тэмдэглэбэ.

Депутат **А. А. Кокарев** (Красноярска хизаар) РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведтэ хандан, Красноярска ГЭС-эй барилгые, алюминиин болон нүүрһэнэй промышленностиин предприятинуудай барилгые түргэдхэхэ хэрэгтэ туһаламжа үзүүлхыень гуйба. Манай хизаарай совнархоздо хүдэлхэ дээдэ эрдэмтэй мэргэжэлтэд хэрэгтэй гэжэ тэрэ тэмдэглэнэ. Тиимэһээ Москвагайхидые Красноярск ошожо хүдэлхыень нүхэр Кокарев уриба.

Депутат **Л. Я. Флорентьев** (Костромской область) үгынгөө эхиндэ иигэжэ хэлээ:

— Промышленность, барилга хүтэлбэрилхэ хэрэгые һайжаруулха тушаа асуудалые бүхы арад зонойнгоо дунда манай партиин зүбшэн хэлсүүлһэниинь ехэ һайн. Ажахын хүтэлбэриие хубилгаха гэһэн түсэбые һайшаагаад, советскэ хүнүүд олон мянган үнэтэй һайн дурадхалнуудые оруулаа. Жэшээнь, Костромской областиин ой модоной промышленностиин хүдэлмэрилэгшэд улам ехээр модо бэлэдхэхэ, тэрэнэй үныень доошолуулха арга зааһан байна.

Костромской экономическа райондо бүд нэхэлгын, ой модоной болон машина бүтээдэг промышленность ехээр хүгжэнги. Промышленность, барилгын хэрэгые ондоогоор хүтэлбэрилдэг болоходо мүнөө байһан хүтэлбэрилэгшэдөө совнархозуудтаа хэрэглэхэһээ гадна, тэдэнэй тоое нилээд үсөөн болгохо аргатайбди гэжэ депутат хэлэнэ. Депутат Флорентьев РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведые шүүмжэлэн, хэды ажаглалтануудые хээ. Совнархоз тушаа асуудалые, тусхайлбал тэндэ хэды хүнэй хүдэлмэрилхэ тухай РСФСР-эй Министрнүүдэй Совет үшөө шиидхээдүй гэжэ тэмдэглэгдэбэ. Хүдөө ажахын министерствые Совхозуудай министерствотэй нэгэдүүлхэ гэһэн дурадхал тэрэ оруулаа.

Российска федерацида 70 совнархоз байгуулжа, промышленностиин болон барилгын хэдэн министерствонүүдые усадхаха тухай нүхэр Ясновой элидхэлдээ оруулһан дурадхалнуудые дэмжэнэб гэжэ депутат **В. В. Стефанихин** (Карельскэ АССР) мэдүүлбэ. Мүнөө бии байгаа министерствонүүдһээ болон зургаануудһаа ажахыгаа хүтэлбэрилхэдэмнай, заримдаа байгаалиин баялигууд буруугаар хэрэглэгдэдэг байна. Жэшээнь, Карельскэ республикада жэл ерэхэ бүри улам ехэ хэмжээтэйгээр модон бэлэдхэгдэнэ. Гэбэшье, энэ модон улам багаар болбосоруулагдадаг боложо байнхай. Тиимэһээ, түүхэй эдтээ дүтэлүүлэн, шэнэ предприятинуудые байгуулха гэһэн эрилтэ дүүргэгдэнэгүй гээшэ. Болбосоруулагдаагүй хэдэн миллион кубометр модон жэл бүри аяар холын нютагуудта абаашагдадаг. Харин республика дотор бии байгаа модо болбосоруулха предприятинууд хүсэд хэрэглэгдэдэггүй байна. Тиимэһээнь саашадаа бэлэдхэһэн модоёо байра дээрэнь болбосоруулха, модоной-химическэ, гидролизна промышленность байгуулха, модоной хибэдэһэ болон үлэгдэлнүүдыень ехээр хэрэглэдэг болохо шухала гэжэ нүхэр Стефанихин тэмдэглэбэ.

Депутат **С. А. Караваев** (Тюменскэ область) үгэ хэлэхэдээ, совнархозууд экономическа районойнгоо хүдөө ажахые хүгжөөхэ тухайгаа мартахагүй ёһотой гэжэ тэмдэглэбэ. Мүнөө үбэл би өөрынгөө областиин олон МТС-үүдээр ябааб. Үндэр ургаса абахын, мал ажалай продуктнүүдые улам ехээр абадаг болохын түлөө хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд шэн габьяатайгаар тэмсэнэ гэжэ тэрэ тэмдэглээ. Тиимэһээ хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдтэ промышленна предприятинууд техникээр, мүн соёл болбосоролой талаар бүри ехэ туһаламжа үзүүлхэ ёһотой. Фабрика, заводууд колхоз, районуудые шефтээ абажа, хүдөө ажахыда хэрэглэгдэдэг техникын һайн шанартай байхын түлөө, хүдөө ажахын хүдэлмэринүүдые саг болзор сооронь үнгэргэхын түлөө саг үргэлжэ оролдохо ёһотой.

Оронойманай захиргаанай республика, область, хизаарнуудта экономическа районуудые байгуулха гэһэн бодол тон зүб байна гэжэ депутат **Д. Ф. Савельев** (Удмуртска АССР) хэлэбэ. Нютагай областной организацинууд ажал хүдэлмэриингөө түлөө харюусалга ехэтэй болохоһоо гадна, областиингоо ажахые хүгжөөхэ ехэ арга боломжотой болохо байна. Хүдэлмэришэд, интеллигенци, хүтэлбэрилэгшэд үүсхэл хэшээл ехэтэйгээр хүдэлдэг болохо.

Удмуртска АССР-тэ бэеэ даанхай экономическа район байгуулагдаха ёһотой гэжэ үгэ хэлэгшэ тоолоно. Энэ райондо предприятинууд үнинэй хамжан хүдэлмэрилдэг, мүн продукцияа сугтаа хэрэглэдэг болонхой. Энэ үйлэдбэриин холбоо харилсаае мүнөө таһалха бэшэ, харин бүри бэхижүүлхэ шухала. Түүхэй эдээр, техникээр предприятинуудые хангаха хэрэгые һайжаруулха, предприятинуудай директорнүүдэй эрхыень үргэдхэхэ, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдые ондоогоор шагнан урмашуулдаг болохо шухала гэжэ нүхэр Савельев тэмдэглэнэ. Продукциин үнэ сэнгые доошолуулха талаар түсэбөө дүүргэһэнэйнь түлөө шан үгэхэһөө гадна, продукциин өөрынь үные түсэбһөө гадуур доошолуулһанайнь түлөө урмашуулдаг болое гэжэ энэ депутат дурадхаба.

Ульяновск городой болон областиин промышленностиие саашадаа хүгжөөхэ тухай асуудалда депутат **И. М. Серегин** (Ульяновска область) тогтожо хэлээ. Зургаадахи табанжэлэй туршада экскаваторнуудые бүтээдэг завод байгуулагдаха, автомобильна завод, арһа гуталай фабрика, барилгын материалнуудые бүтээдэг томо предприятинууд область дотор баригдажа дүүргэгдэхэ байна. Мүн энэ жэлдэ оньһожоруулагдаһан портын барилга дүүрэхэ. Волга дээгүүр гарадаг түмэр замай хүүргэ шэнэдхэн заһагдажа, автомобильна хүүргэ шэнээр баригдаха юм.

Хизаарлашагүй ехэ байгаалиин баялигтай Коми АССР-тэ промышленностиин тон ехээр хүгжэхэ байһан тухай депутат **А. Д. Домарев** (Коми АССР) тогтожо хэлээ. Эндэ хэдэн миллиард тонно хэмжээтэй шулуу нүүрһэн бии, мүн ой модон ехэ, гадна нефть, газ бии байха юм. Эдэ бүхы баялигые хэрэглэхын тулада республика дотор нүүрһэнэй, газова, ой модоной промышленность байгуулагданхай. Зургаадахи табанжэлэй туршада жэл дотороо 150 мянган тонно саарһа бүтээн гаргаха шадалтай целлюлозно-саарһанай томо комбинат байгуулагдажа эхилхэ. Гэбэшье, энэ хизаарай байгаалиин баялиг үшөө һайнаар шэнжэлэгдээдүй, тиимэһээ хэхэ хүдэлмэри ехэ байна гэжэ үгэ хэлэгшэ тэмдэглэбэ. Жэшээнь, Печорын нүүрһэнэй бассейные хүгжөөхэ хэрэгтэ Нүүрһэнэй промышленностиин министерство мүнөө болотор тусхай анхарал хандуулаадүй. Совнархозой байгуулагдахада республикын байгаалиин баялиг улам һайнаар ашаглагдадаг боложо, промышленность ехээр хүгжэхэ байна.

Сыктывкар городто политехническэ институт байгуулагдаха ёһотой гэжэ нүхэр Домарев хэлэнэ. Гадна, Ленинградта байдаг Алас Хойто зүгэй научно-шэнжэлэлгын институдые Печора город абаашаха гэһэн дурадхал тэрэ оруулба. Коми АССР-тэ түмэр замуудые олоор табиха тухай асуудалда депутат удаан тогтожо хэлээ.

Сесси дээрэ промышленность, барилгын хүдэлмэриие һайжаруулха тушаа асуудалай хэлсэгдэжэ байгаашье һаань, депутадууд хүдөө ажахые хүгжөөхэ хэрэгтэ анхаралаа ехээр хандуулба. Мяха, тоһо, һүнэй хүн бүхэндэ хүртэсын талаар Америкын Холбоото Штадуудые хүсэхэ гэһэн зорилго хүн бүхэниие баясуулна. Гансал, хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд бэшэ, харин бүхы советскэ араднай энэ зорилгые халуунаар һайшаагаа гэжэ депутадууд мэдээсэнэ.

Үглөөнэй заседани дээрэ депутат **Г. И. Кондратьев** (Марийска АССР), РСФСР-эй статистическэ Управлениин начальник **Б. Т. Колпаков** гэгшэд үгэ хэлээ.

* * *

Үдэшын заседани дээрэ депутат **Н. А. Буднюк** (Балашовско область) түрүүлжэ үгэ хэлээ. РСФСР-эй промышленность, барилга хүтэлбэрилхэ хэрэгые саашадаа һайжаруулан хубилгаха тухай нүхэр Ясновой элидхэлдээ оруулһан дурадхалнуудые тэрэ һайшаагаа.

Нүхэр Буднюк колхозой түрүүлэгшээр хүдэлдэг юм. Тиимэһээ хүдөө ажахые хүгжөөхэ тухай асуудалда тэрэ илангаяа тогтожо хэлээ. Тусхайлбал, мяха, һүн болон тоһоной хүн бүхэндэ хүртэсын талаар Америкын Холбоото Штадуудые ойрын жэлнүүдтэ хүсэхэ гэһэн партиин Центральна Комитедэй табиһан зорилго тухай тэрэ хэлэһэн байна. Бүри мүнөө жэлдэ областиин хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд нёдондонойхидо орходоо хоёр дахин ехэ мяха, нэгэ хахад дахин ехэ һү гүрэндөө тушааха, худалдаха юм гэжэ үгэ хэлэгшэ мэдүүлбэ.

Чечено-Ингушска АССР-тэ нефтиин, химическэ промышленность ехээр хүгжэнхэй. Гадна, машина бүтээдэг заводууд, электростанцинууд, барилгын томо организацинууд, хүнгэн болон эдеэ хоолой промышленностиин предприятинууд манда бии гэжэ депутат **А. И. Яковлев** (Чечено-Ингушска АССР) мэдүүлбэ. Тиимэһээнь манай республикада Арадай ажахын совет байгуулагдаха ёһотой гэжэ тэрэ хэлэбэ.

Республикын ажалшадай хэрэглэмжын эд бараа бүтээдэг предприятинууд, мүн Городской болон хүдөөгэй барилгын министерстводэ хабаатай барилгын организацинууд нютагай органуудта мэдэлтэй болоо һаань дээрэ байгаа гэжэ үгэ хэлэгшэ тэмдэглэбэ. Промышленностиие хүтэлбэрилдэг органууд предприятинуудай болон совнархозуудай гансал мүнөө жэлдэ гү, али ойрын жэлнүүдтэ дүүргэхэ түсэб зохёохо бэшэ, харин бүри холын түсэбүүдые саг соонь зохёодог байха ёһотой гэжэ нүхэр Яковлев тэмдэглэбэ. Иигэжэ холын түсэбүүдэй зохёогдоходо ажал хүдэлмэри эмхитэйгээр ябуулагдажа, ехэ амжалта туйлагдаха байна.

Российска Федерациин промышленность, барилга хүтэлбэрилхэ хэрэгые саашадаа һайжаруулха тушаа оруулагдаһан Хуулиин проектые депутат **Г. А. Носов** (Пензенскэ область) дэмжэбэ. Совнархозой хүтэлбэрилэгшэдэй гансал өөрынгөө нютагай талые хараха гэһэн буруу һэдэлгэ магад гаргажа болохо байһан дээрэһээнь, РСФСР-эй Госплан хамжан хүдэлмэрилдэг предприятинуудаар уялгануудынь сүм дүүргүүлхын хойноһоо тон шангаар хинан шалгажа байха ёһотой гэжэ тэрэ тоолоно. Конструкторска бюро болон научно-шэнжэлэлгын институдууд предприятинуудта ойро байрлаха ёһотой гэжэ үгэ хэлэгшэ тэмдэглэбэ. Пензэдэ бүд нэхэдэг машинанууд бүтээгдэдэг. Гэбэшье, иимэ машинануудые бүтээхэ тушаа асуудалнууд Москвагай, Ивановын, Ташкентын институдуудта шиидхэгдэдэг байна гэжэ тэрэ хэлэнэ.

Хойто зүгэй гол һалбари болохо модо бэлэдхэлэй промышленностиие саашадаа хүгжөөхэ тухай асуудалда депутат **С. П. Логинов** (Архангельска область) удаан тогтожо хэлээ. Машинанудай хүсөөр модо болбосоруулха аргые шэнжэлдэг научна институт, ой модоной болон модо урадхуулгын научно-шэнжэлэлгын институт, тэрэшэлэн СССР-эй Науканудай академиин ой модоной институт Архангельскда байрлаха ёһотой гэжэ депутат хэлэнэ. Дурсагдаһан институдуудай Архангельскда байрлахада ой модоной асуудалнуудые шэнжэлхэ хүдэлмэри ехээр һайжарха һэн.

Далайн болон гол мүрэнэй флодой министерствын мэдэлдэ байдаг промышленна предприятинууд совнархозуудта үгтэхэ ёһотой гэжэ нүхэр Логинов тэмдэглэбэ. Тиигээд депутат Логинов үгээ дүүргэнэ. 29 хүн үгэ хэлэбэ гэжэ түрүүлэгшэ мэдээсэнэ. Үгэ хэлэлгээ болюулха тухай дурадхал абтана.

РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ депутат **М. А. Ясновто** түгэсхэлэй үгэ үгтэбэ.

РСФСР-эй промышленность, барилга хүтэлбэрилхэ хэрэгые саашадаа һайжаруулха тухай Хуули Верховно Совет нэгэн дуугаар баталан абаба. РСФСР-эй Хүдөө ажахын министерствые РСФСР-эй Совхозуудай министерствотэй нэгэдүүлхэ тухай Хуули мүн лэ абтаа. РСФСР-эй Конституцида нэмэлтэ, хубилалта оруулха тухай Хуули мүн лэ нэгэн дуугаар абтана.

Һүүлээрнь сесси зүбшэхэ зүйлэй удаадахи асуудал—РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указуудые баталха асуудалые хаража эхилбэ. РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь **И. Н. Зимин** энэ асуудалаар элидхэл хээ.

Сессиин хоорондо абтаһан РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указуудые Верховно Совет нэгэн дуугаар батална.

Һүүлээрнь сессиин зүбшэхэ зүйл барагдажа, РСФСР-эй Верховно Соведэй дүрбэдэхи сесси хаагдаа гэжэ соносхогдоно.

(ТАСС).

БАКУ. Нефть болбосоруулдаг шэнэ Бакугай заводто радио-газетын бии болоһоор хоёр жэл үнгэрбэ. Радио-газетэ энэ туршада хүдэлмэришэдэй дунда ехэ хүндэтэй боложо, олон корреспондентнүүдтэй болоо.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Заводой радиостудида (зүүн гарһаа): звукооператор Борис Зинаков, хүдэлмэрилэгшэ Афган Ильясов, диктор Сусанна Хачитурова гэгшэд дамжуулга хэжэ байна.

ТАСС-эй фотохронико.

Аймагай газетэнүүдэй хуудаһануудһаа

ҺААЛИШАД ҮГЭДӨӨ ХҮРЭНЭ

Хрущевой нэрэмжэтэ колхозой хоёрдохи комплексно бригадын һүнэй-товарна фермын хүдэлмэрилэгшэд һү һааха талаар дээшэлүүлэгдэһэн уялга абаһан юм. Тэдэнэр хэлэһэн үгэдөө хүрэжэ, апрель һарада һаамхай үнеэн бүриһөө 170-аад литр, мүн дээшэшье һү һааһан байна. Һаалишад Нэля Попова үнеэн бүриһөө 194, 4 литр, Александра Педорина—180,5, Евдокия Павлова 179 литр һү һааһаа.

Һаалишан Евдокия Михайловна Усольцева мүрысөөнэй түрүү һуурида ябаһаар. Тэрэ ажахын жэлэй 7 һара соо үнеэн бүриһөө 1183 литр һү һааһан байна.

«Красное знамя».
Түнхэн.

ЛЕНИНЭЙ НЭРЭМЖЭТЭ КОЛХОЗОЙ ХОНИШОД

Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой (Улан) Николай Тараскинай даадаг эхэ хонидой отарын хонишод һайнаар ажаллана. Энэ отарын хонишод Б. Тогонова 100 эхэ хониноо 103, Г. Цивилева 72 хониноо 77 хурьга абажа, бүрин бүтэнөөр тэнжээгээ.

Тэрэшэлэн колхозой хонишон Б. Б. Бадмаев габшагай ажалаараа суурхадаг. Тэрээндэ 1956 оной сентябрь һарада 680 эрье даалгагдажа үгтэһэн байгаа. Нүхэр Бадмаев даажа абаһан эрьенүүдээ тобир тарганаар ондо оруулһан байха юм. Мүнөө харууһалжа байһан хонин бүриһөө дунда зэргээр 3 килограмм нооһо хайшалжа абахаб гэһэн уялга абаад, ажаллажа байнхай.

«Баргузинская правда».
Баргажан.

ГАХАЙ ҺАЙНААР ШАХАНА

Молотовой нэрэмжэтэ колхозой гахайшад гахайн тарган мяха ехээр абажа, гүрэндэ тушааха, худалдаха зорилгоор жэшээтэ һайнаар ажаллажа байна. Гахайшад Цыбикова, Воронова, Цыренова болон бусад өөрынгөө ажалда илангаяа оролдосотойгоор хандана. Бухалта гэжэ нютагта гахай шахажа байһан нүхэр Цыбикова 5 һаратай поршоонхонуудые хаража байгаад, хоног соогоо толгой бүриинь 550 грамм хүрэтэр нэмээгээ. Тиигэжэ тэрэ апрель һарада гахай бүхэнэй шэгнүүрые 15,5 килограмм болгоһон байна. Мүн Шара татуур гэжэ нютагта томо гахай харууһалагша нүхэр Цыренова апрель һарада толгой бүриинь 1 килограмм хүрэтэр нэмээгээ.

Мүнөө шахалганда байһан гахайнуудынь тобир тарган, ехэ һайнаар харууһалагдана. Иигэжэ энэ колхозой гахайшад һайн шанартай мяха гүрэндөө ехээр үгэхын түлөө тэмсэжэ байна.

«Кижингинский колхозник».

КОЛХОЗОЙ БАРИЛГАНУУД

Ворошиловай нэрэмжэтэ колхоз энэ жэлдэ шэнэ барилгануудые олоор барихань. 1957 ондо 2500 толгой шубуунай, 25 эхэ гахайн байра, 10 машинын багтаха гараж, 3000 центнер тараанай склад болон малшадай байха 2 гэр шэнээр баригдаха юм. Энээнһээ гадна, баригдажа байгаа хушалтатай ток, үнеэдэй байрын барилганууд сүм дүүргэгдэхэ. Мүн нэгэдэхи, хоёрдохи комплексно бригадануудтахи малай байранууд һэльбэн заһабарилагдахаар хараалагдана.

«Байкальский колхозник».
Байкало-Кудара.

ХАБ ЗАГАҺА АГНАЛГА

«Победа» гэжэ загаһа барилгын артелиин гэшүүд май һарын тэн багаар 140 хаб загаһа бариба. Тэрэшэлэн Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой ангуушад 50 гаран хаб загаһа энэ үе соо бариһан байна. Тиигэжэ эдэ колхозуудай гэшүүд май һарада 30 гаран центнер хаб загаһанай тоһо пунктдаа абаашажа тушааһан байха юм. Мүн «Вторая пятилетка» гэжэ эвенк колхозой ангуушад май һарын гурбадахи табан хоногто хаб загаһа олоор барял.

Мүнөө аймаг дотор хаб загаһан олоор баригдажа байна.

«Красный Байкалец».
Хойто-Байгал.

ТОСХОНОО НОГООРУУЛНА

Поселково Соведэй үүсхэлээр нютагай ажалшад энэ хабар үйлсээ ногооруулха талаар ехэхэн хүдэлмэри хээ. Жэшээлхэдэ, Кировэй нэрэмжэтэ, Комсомольско, Садово, Советскэ үйлсэнүүдтэ уляангирай 1500 һөөг, 800 гаран акациин һөөг һуулгагдаа. Тэрэшэлэн клуб, заводой, хүүгэдэй эмхи зургаануудай дэргэдэ олон тоото модон һуулгагдаһан байна.

Һуулгагдаһан эдэ модод тойруулагдажа хорёологдоо, үдэр бүри таһалгаряагүй уһалагдана.

Тосхоноо ногооруулха хэрэгтэ «Темлюйцемстрой» трестын, хүтэлбэрилэгшэд горьтойхон туһаламжа үзүүлээ. Эдэнэрэй ашаар ойһоо модо шэрэлгэ таһалгаряагүй эмхидхэгдэһэн байна.

«Забайкалец»
Кабанск.

ГАРЗАГҮЙГӨӨР ТҮЛ АБТАНА

Кагановичын нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артелиин 1-дэхи комплексно бригадын 3-дахи отара Инзагатын эхиндэ байрладаг юм. Тус отарые залуу хонишон Содном Бальжиев хүтэлбэрилдэг. Үнгэрһэн намар Содном 497 эхэ хонидые тушаажа абаад, үбэлжэлгые ногоошье толгой гээлтэ хоролтогүйгөөр үнгэргэбэ.

Энэ отарын хонишод түл абалгада һайнаар бэлэдхэжэ, абтаһан хурьгадаа амжалтатайгаар түлжүүлээ. Мүнөө 200 гаран хурьгад абтаад, гарзагүйгөөр түлжүүлэгдэжэ байнхай.

Колхозой эрхим хонишон Содном Бальжиев Агуухэ Октябриин 40 жэлэй ойн хүндэлэлдэ ажалай вахтада жагсаад, бүри һайн амжалта туйлахын түлөө оролдоно.

«Джидинский колхозник».
Зэдэ.

АНГУУШАНАЙ АМЖАЛТА

Орджоникидзын нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн Жамбал Цыренович Бадмаев 63 наһатай. Нүхэр Бадмаев бага балшар наһанһаа агнуури эрхилжэ һураһан юм.

Агнуурийн баян дүй дүршэлтэй Бадмаев хэрмэ, булга болон ойн бусад зэрлигүүдые олоорнь барижа, тэдэнэйнгээ арһыень гүрэндөө жэл бүри тушаадаг байна. Һүүлэй жэлнүүдтэ Жамбал Цыренович шоно ехэ олоорнь хюдана.

Үнгэрэгшэ намар агнуурийн сезоной эхилхэдэ 1000 түхэригтэ ангай арһа тушааха гэһэн уялга абаһан байгаа. Мүнөө тэрэ уялгаяа үлүүлэн дүүргээ. Нүхэр Бадмаев 5 ехэ шоно, шонын 4 гүлгэ нүхэн сооһоонь бария. Мүн тиихэдээ, 1 булганай, 50-яад шандаганай, 60-аад хэрмэнэй, 1 үнэгэнэй арһа тушааһан байна.

Нүхэр Бадмаев гансашье агнуури хээд һуудаг бэшэ, харин колхозойнгоо ямаршье хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг юм.

«Под знаменем Ленина».
Заиграй.

К. Е. ВОРОШИЛОВ МОНГОЛДО АЙЛШАЛЖА БАЙНА

УЛАН-БАТОР, майн 29. (ТАСС). СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. Е. Ворошилов сугтаа ябаһан нүхэдтэеэ хамта Улан-Баторай дээдэ һургуулинуудай студентнүүдтэй, багшанартай Чойбалсанай нэрэмжэтэ Гүрэнэй университедэй байшан соо майн 29-дэ уулзаа. Ж. Самбу, Д. Дамба, Ч. Сурунжаб, Б. Ширендыб, С. Авирзэд гэгшэд уулзалганда байлсаа.

Университедэй ректор, Монголой суута уранзохёолшо, эрдэмтэн Д. Цыбсгмит К. Е. Ворошиловые, советскэ айлшадые багшанар, һурагшанарай зүгһөө үнэн зүрхэнһөө амаршалаа. Советскэ Союзай туһаламжаар 15 жэлэй урда тээ байгуулагдаһан энэ университет дээдэ һургуулитай мэргэжэлтэдые олоор бэлэдхэхэ газар болоо юм гэжэ тэрэ тэмдэглэбэ. Мүнөө университедтэ 2300 студент һурадаг. Тэдэнэр эмнэгшэд, агрономууд, зоотехнигүүд, багшанар болохо юм.

Залуушуулай зүгһөө студентка Пурвэ Хишгет үгэ хэлэжэ, К. Е. Ворошиловые халуунаар амаршалаад, советскэ залуушуулда амар мэндэ хүргэхыень гуйһан байна.

Нэрьемэ альга ташалгаар угтагдаһан К. Е. Ворошилов сугларагшадай урда үгэ хэлээ. Һүүлээрнь СССР-эй Дээдэ һургуулинуудай министр В. П. Елютин СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. Е. Ворошиловай даалгабаряар Монголой университедтэ 2 мянган хэһэг ном бэлэглэһэн байна.

Монголой Гүрэнэй университедэй зурагтай гоё хайрсаг, мүн университедэй багшанарай научна зохёолнуудые К. Е. Ворошиловта Д. Цыбегмит барюулна.

Мүн нүхэр Ворошилов сугтаа ябалсаһан нүхэдтэеэ хамта майн 29-дэ советскэ мэргэжэлтэдтэй, советскэ посольствын хүдэлмэрилэгшэдтэй уулзаһан байна.

МНР-эй Арадай Агуухэ Хуралай Президиумэй Түрүүлэгшэ Ж. Самбу, МНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Ю. Цеденбал, Монголой Арадай-Революционно партиин ЦК-гэй Нэгэдэхи секретарь Д. Дамба гэгшэд энэ уулзалган дээрэ байгаа.

Бүри һайнаар хүдэлмэрилдэг болохыень, монгол нүхэдтөө ашаг үрэ ехэтэй туһаламжа үзүүлжэ байхыень советскэ мэргэжэлтэдые К. Е. Ворошилов уряалаа.

МНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Ю. Цеденбал үгэ хэлэжэ, ехэ туһаламжа үзүүлдэг байһанайнь түлөө Советскэ Союзай правительствода, советскэ арадта халуун баясхалан хүргөө.

Нүхэр Ворошилов сугтаа ябалсаһан нүхэдтэеэ хамта Монголой пионернүүдтэй уулзаа.

Монгол, совет арадуудай хани барисаанда зорюулагдаһан митинг Улан-Баторта болобо

УЛАН-БАТОР, майн 29. (ТАСС). Улан-Баторай тэг дунда байдаг Сүхэ-Баторай талмай дээрэ 50 мянган гаран хүн сугларжа, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. Е. Ворошиловай Монголдо айлшалжа байһантай дашарамдуулан, хани барисаанай ехэ митинг хээ.

К. Е. Ворошилов, Ш. Р. Рашидов, В. П. Елютин, Н. Т. Федоренко, В. И. Писарев, тэрэшэлэн Ж. Самбу, Ю. Цеденбал, Д. Дамба болон Монголой бусад хүтэлбэрилэгшэдэй трибуна дээрэ гарахадань, сугларагшад тэдэниие нэрьемэ альга ташалгаар угтаа.

Ж. Самбу, барилгын хүдэлмэришэн Лхамсурун, ажалша эхэнэр Цереннадмит, экономическа наукануудай доктор Жагварал үгэ хэлээ.

МНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Ю. Цеденбал, К. Е. Ворошилов гэгшэд мүн лэ үгэ хэлээ.

К. Е. Ворошиловые Улан-Баторай хүндэтэ эрхэтэн болгон городой хурал баталба гэжэ Ажалшадай депутадуудай Улан-Батор городой хуралай гүйсэдхэхэ Управлениин түрүүлэгшэ Д. Батжаргал соносхоо. Энэ ехэ хүндыетнай дүүрэн харюулхаб гэжэ нүхэр К. Е. Ворошилов митинг дээрэ мэдүүлһэн байна.

Һуралсалаа эмхитэйгээр дүүргэбэ

Нёдондо политическэ һуралсалай жэлэй эхилхын урда тээ Кяхтын аймагай Ехэ Нугын территориальна, мүн Сталинай нэрэмжэтэ колхозой партийна организацинуудай дэргэдэ мүнөө үеын политика шудалха кружок эмхидхэгдэһэн юм. 30 хүн энэ кружогто һуралсаха дуратай байһанаа мэдүүлээ һэн. Нютагай долоон жэлэй һургуулиин багша Б. Ганжуров пропагандистаар томилогдоһон байгаа.

Кружогто коммунистнууд болон партийна бэшэ хүнүүд, хүдөөгэй интеллигентнэр, олон колхознигууд һуралсаа.

Һуралсалай жэлэй туршада тус кружогой заняти хараалагдаһан сагтаа үнгэргэгдэжэ, һуралсагшад хөөрэлдөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг байгаа. Венгридэ болоһон үймөөн тухай асуудалнуудаар, Дунда зүгэй, Азиин, Африкын арадуудай национальна сүлөөрэлгын хүдэлөөнэй асуудалнуудаар хэдэн заняти үнгэргэгдэжэ, һуралсагшад ехээр һонирхоһон байха юм.

КПСС-эй ЦК-гэй декабрьска, мүн февральска пленумүүдэй шиидхэбэринүүдые, промышленность, барилга хүтэлбэрилгые һайжаруулха тушаа нүхэр Н. С. Хрущевой элидхэлэй тезисүүдые кружогто ябагшад гүнзэгыгөөр шудалаа.

Тус кружогто түгэсхэлэй заняти һаяхан үнгэргэгдэжэ, һуралсалай жэлэй дүнгүүд гаргагдаа. Һурагшадай олонхинь жэлэй туршада һуралсалдаа харюусалгатайгаар хандажа, политическэ эрдэмээ нилээд дээшэлүүлһэниинь энэ заняти элитээр гэршэлбэ. Колхозой 1-дэхи комплексно бригадын бригадир А. Гармаев, гахайн фермые даагша М. Фаскутдинов болон бусад түгэсхэлэй занятида эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, политическэ эрдэм мэдэрэлээ дээшэлүүлһэнээ харуулба.

Ц. Дугаров.

Колхоз, совхоз бүхэндэ кукурузын, овощиин баян ургаса туйлая

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Иволгын МТС-эй трактористнар «Коминтерн» колхозой ...дээрэ хартаабха тарижа байна. Тракторист Пурбо Шарапов машинист ...н Тогашев хоёрой агрегат 27 гектар хартаабха квадратно-гнездовой ...р тариба.

Д. Цыренжаповай фото.

Огородоо олзо ехэтэй болгохо

...ын аймагай эрхэ байдалда, ...таяа манай колхоздо огородой ...hайнаар ургуулжа болохо бай... ...ень өөрымни хүдэлмэриин ...дүршэл дээрэhээ харагдаба. ...одой ажалда ябаhаар 20 жэл ...об. Тэрэнэйнгээ 15 жэлыень ...адираар хүдэлнэб. Ямар газар... ...айшан гэжэ огородой эдеэ та... ...да hайн ургаса гарадаг юм гэ... ...эдэдэг болооб.

...най колхозой огородой брига... ...ид хабар-намарай сагта уна... ...малгайгаа абаха сүлөөгүй хү... ...эрилдэг гээшэ.

...да жэлнүүдтэ, нёдондошье ма... ...огородhоо hайн ургаса абтаа ...Гектар бүриhөө үгэрсын 260 ...нер, hонгиныи 106, капустын ...центнер ургаса абтаhан байна. ...шье, эдэ культуранууд бага га... ...а таригдана. Тиигэжэ колхоз ...албариhаа тон бага олзо доход ...а.

...дондо оройдоо гурбан гектар ...э тарилга хээд, 27 мянган түхэ... ...олзо доход огородhоо оруул... ...байгаабди. Эгээл тиимэhээ энэ ...э огородоо 4 гектар хүрэтэр ...хэжэ, тэрээнhээ 50.000 түхэри... ...лзо доход оруулха зорилго би... ...урда табигдаа.

...ихэдэ илангаяа арбуз ехээр ...ха гэжэ шиидээбди. Энээнние ...ндо тариhамнай hайн ургаса ...hэн. Тиибэшье, хүсэд эдеэшэжэ ...агүй бэлэй. Мүнөө жэл хүсэд ...hон арбуз абаха хүсэлэнтэй... ...тэрэниие парнигта эртэ hуул... ...ди.

...ар бэлэдхэлтэйгээр огородой ...тарихаяа байнабибди гэхэдэ, ...зай, үгэрсын, помидорой, мор... ...н рассада 86 раматай парниг... ...ригдаад, ургуулагдажа байна. ...нэй үрэhэн ехэнхидээ горшоог... ...удта hуулгагданхай. Хамта дээ... ...7.000 горшоогхондо тэдэ урга... ...ууд hуулгагдаа. Тэдэнэй 3500 ...шоогхонуудта арбуз hуулгаг... ...ай.

...дна, тарилга хэхэ газарые үтэг... ...хын тула шэбхэ аргал бэлдээд, ...ние халаажа эхилээбди. Урда жэлнүүдтэ огород уhалхадаа ядалдадаг hэмди. Мүнөө жэл худагтай болохоёо байнабди. Бригадада хүдэлмэрилхөөр 10 хүн табигдаа.

Огородой эдеэнэй hайн ургаса абахын түлөө тэрэниие тариха газарай гектар бүридэ 60 центнер адуунай аргал адхадаг байнабди. Энэ хадаа бусад малай аргалда орходоо ехэ hайн байдаг. Түрүүшын жэлнүүдтэ үгэрсые миин грядта hуулгаад, ургаса абажа шададаггүй байгаабди. Мэдэн гэhэймнай тэрэниие грядта hуулгаха мүртөө, хонхорсог нүхэн соо тариха хэрэгтэй байшоо. Һонгино шадаал hаа эртэ тариха хэрэгтэй. Тиихэдэ хүйтэндэ дайрагдахаhаа урид сэсэглэжэ үрдидэг байна. Һонгино халтад гэбэл хорхойдо эдигдэхэеэ hанадаг. Тэрээнhээ hэргылэн, hуулгахадаа газарайнь хүрьhэндэ гексахлоран гэжэ хоро адхалсадаг байнабди. Огородой эдеэнэй hайн үрэhэтэй болонхойбди.

Бригадын гэшүүд тус тустаа тарилга даажа абадаг. Тиимэhээ өөр өөртөө даалгагдаhан газарhаа hайн ургаса абахын түлөө тэмсэдэг байха юм.

Манай хүдэлмэридэ олон бэрхэшээлнүүд, дутуу дунда зүйлнүүд ушардаг. Огородоймнай газар жэл бүхэндэ хорой муутай, тэрэниие hэльбэхэ, бариха хүдэлмэри хэгдэнэгүй. Үшөө моригүй байhаарбди. Колхоз огородой эдеэ хадагалха газаргүй гээшэ. Тэрээнhээ боложо, абаhан ургасаяа хүсэд хэрэглэжэ шаданагүйбди.

Колхозой агроном манай хүдэлмэридэ ямаршье туhаламжа үзүүлдэггүй, зүбшэл заабари үгэдэггүй байха юм.

Мүнөө жэлдэ манай колхозой огороднигууд тарилгын талмайн гектар бүриhөө 280 центнер үгэрсын, 380 центнер капустын, 400 центнер помидорой, 400 центнер арбузай ургаса абаха уялга абаад хүдэлмэриилжэ байнхай.

М. Плюснина, Зэдын аймагай Дзержинскиин нэрэмжэтэ колхозой огородой бригадын бригадир.

☆ ☆

Квадратно-гнездовой аргаар тарина

Манай колхоз нёдондо жэл 40 гектар хартаабха тариhан байгаа. Энэ жэл 45 гектар тарихань, 5 гектартань намартаа гахайнууд адуулагдажа шахагдаха.

Минии даажа байhан звено хабарайнгаа тарилгые түгэс бэлэдхэлтэйгээр угтаа. Газараа уhалха, элдүүрилхэ, рассада ургуулха гэхэ мэтэ тарилгын урдахи хүдэлмэринүүдээ сүм дүүргээ.

Хартаабха болон огородой эдеэ таридаг газарнай булта уhалагдадаг, үрэжэл hайнтай юм. Хартаабха тарихаяа энэ хабар 40-өөд гектар шэнэ газар элдүүрилээбди. Тарилгынгаа газарай гектар бүхэндэ 20 тонно халаагдаhан наг шэбхэ гаргаабди. Мүн үрэhэ хүрэнгэмнай гүйсэд бии. Огородоймнай парнигта 80 мянга тухай горшоогхонууд соо огородой элдэб эдеэнэй рассада ургажа байна.

Тарилга хэхэ эгээл харюусалгатай хүдэлмэри эхилхэнь. Урдань трактор, машинын муугаар хүдэлмэрилhэн, ажалай эмхидхэлэй хангалтагүй байhан дээрэhээ хүдэлмэримнай ехээр унжагайржа, шанар муутайгаар хэгдэдэг байгаа. Жэшээнь, нёдондо жэл хартаабха тариха сеялкын муугаар ябаhан дээрэhээ зүб квадрат гаража үгөөгүй hэн. Тиин зундаа ряд хоорондын элдүүрилгэ муугаар хэгдэжэ, хартаабхымнай ургаса 20—25 процентээр доошолhон байна. Харин мүнөө хабар иимэ ябадал гаргахагүй гэжэ ехээр оролдонобди. Мүнөө тарилгаяа Хүнтэйн МТС-эй нүхэр Цыремпиловэй хүтэлбэрилдэг зургаадахи тракторна бригадынхидтай хамта хэхэ байнабди. Хартаабха, огородой эдеэе бултыень квадратно-гнездовой аргаар тарихабди. Тарилга хэхэ сеялкэнүүднай hайнаар заhабарилагданхай.

Манай звенодо мүнөө хамта 22 хүн хүдэлмэрилнэ. Тэдэнэй 18-ниинь бүхэли зундаа таhалгаряагүйгөөр огород дээрээ хүдэлмэрилжэ, ургасынгаа хойноhоо харууhалха юм. Звенодомнай дүй дүршэлтэй хүнүүд бии. Жэшээнь, Прасковья Васильевна Кожевина огородой эдеэ ургуулхадаа ехэ дүй дүршэлтэй болоhон, жэл бүри капуста, морковь, помидор, hонгино гэхэ мэтын үндэр ургаса абадаг юм.

Мүнөө жэл манай звено гектар бүхэнhөө 100 центнер хартаабха, 110 центнер огородой эдеэ ургуулха түсэбтэй байна. Октябрьска социалистическэ революциин 40 жэлэй ойн hайндэрые эрхим бэлэгтэйгээр угтахын тулада манай звеногойхид энэ түсэбөө үлүүлэн дүүргэхэ гэжэ шиидээ.

Б. Ламуев, Баргажанай аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой звеное даагша.

Шахтёрнуудай үүсхэл

НОВО-СЕЛЕНГИНСК. **(Телефоноор абтаба).** РСФСР-эй Баруун-хойто областьнуудай хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй зүблөөн дээрэ нүхэр Хрущевой хэлэhэн үгэнүүд колхознигууд болон механизаторнуудай, хүдэлмэришэд болон албахаагшадай дунда патриотическа тон ехэ дэбжэлтэ түрүүлбэ.

Малайнгаа ашаг шэмые эрид дээшэлүүлхэ тэмсэлдэнь туhалха зорилгоор Галуута Нуурай шахтын коллективүүд Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо 20 гектар дээрэ, Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо 30 гектар дээрэ кукуруза тарижа ургуулха гэжэ шиидээ. 5-дахи шахтын шахтёрнууд кукуруза тарилгадаа илангаяа hайнаар бэлдэнэ. Шахтёрнууд үглөө мүнөө поли дээрэ гарахань.

Шахтёрнуудай үүсхэлые аймагай бусад предприятинууд болон эмхи зургаануудай, hургуулинуудай коллективүүд халуунаар дэмжэбэ. Жэшээлхэдэ, Ново-Селенгын дунда hургуулиин hурагшад болон багшанар «Коммунизм» колхоздо кукуруза тарилгадань туhалха гэжэ шиидээ.

Б. Ширеторов.

Баргажанда кукуруза таригдана

Һүүлэй үедэ Баргажанай аймагта дулаан үдэрнүүд боложо, газарай хүрьhэн хүсэд халаба.

Аймаг дотороо томо колхозуудай нэгэн болохо Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозойхид мүнөө 40-өөд гектарта кукуруза таряад байна. Кукуруза таридаг сеялкын машинист нүхэр Пурбо Пирнанов шанар hайнтайгаар тарилга хэжэ, үдэрэйнгөө нормые үлүүлэн дүүргэнэ.

Маленковой, XVIII партсъездын нэрэмжэтэ колхозуудта кукуруза тарилга мүн лэ эхилэнхэй.

Манай корр.

Үдэрэйнгөө даабари үлүүлэн дүүргэнэ

Курумканай аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозойхид эртынгээ тарилга богонихон саг соо hайн шанартайгаар дүүргэбэ. Нүхэд Зарубинай, Боровкиной хүтэлбэрилдэг бригадынхид үдэрэйнгөө нормо үлүүлэн дүүргэжэ, шанар hайнтайгаар тарилга хэбэ. Тарилгаяа дүүрэмсээрнь аадар бороо ороо.

Тэдэнэр мүнөө кукуруза, зелёнко тарижа эхилээ.

Д. Санжиев.

„Алтан“ үндэгэн тухай

«Иишэ ябаа hаа, манай колхоздо заатагүй хүрэжэ, алтан үндэгэнэй амта үзөөрэйгты, нүхэр Тархай» гэжэ Хэжэнгын аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой нэгэ гэшүүн намайе уриhан байгаа. Иимэ hонин, далда удхатай уряалhаа арсаха арга байбагүй. Тэндэ ябатараа мүнөөхи колхознигойдо зорюута оробоб.

Нюдөөрөө энеэбхилhэн гэрэй эзэн, нюдэндөө галтайхан hамгантаяа хамта намайе яhала ехээр хүндэлжэ, элдэб эдеэ, унда табихатаяа хамта нэгэ монсогор үндэгэ табаг соо хэжэ табяад, «алтан үндэгэнэй амта үзэгты» гэбэл даа! «Нохой халхай, иихэдэнь яадаг бэлэй?!» гэжэ hанан сасуу иимэ асуудал тулган табижа, хөөрэлдэбэб:

— Зай, эреэн тахяатай болоhоор үнинэй гүт?

— Үгы, манайда эреэн тахяа байхагүй, колхозоймнай тахяанууд хуу эреэн болошоод, юрын бэшэ, харин алтан үндэгэ түрэнэ. Тэдээнhээ нэгые энэ шанаад байнабди.

— Ород арадай онтохон соохи эреэн тахяа эндэ ерэжэ үдөөд, алтан үндэгэ түрэжэ байна хаяа?

— Зүб даа!.. Тахяа бүхэн жэл соо арбан хоёр үндэгэ түрэнэ. Тэрэнь бидэндэ алтанай сэнтэй ха юм.

...Шогтой хөөрэлдөөнэйнгөө удхын элирхээ хадань дүүргээд, энэ хөөрэлдөөнhөө эшэтэй нэгэ зураг таанарай анхаралда табиhууляа.

М. Тархай.

ПРАВЛЕНИhЭЭ:

— Алло! Алло-о!
Арбан хоёр үндэгэншни
Арайл үсөөн байнал даа,
Хоёр зуугаад хүргэжэ,
Колхозоо, юрэдөө, баясуулыш!

ШУБУУНАЙ ФЕРМЭhЭЭ:

—Та-та-та...
Тахяа гэжэ баhангүй,
Талха таряа гамнангүй
Үгэдэг болоод байбалтнай
Үдэр бүри түрэхэлби.

Һайн hууринтай болохоор болоо

(Редакцида ерэhэн бэшэг)

Нёдондо жэл болотор Закаменай аймагай Ёнгорбойн сомон дотор хоёр колхоз байhан юм. Үнгэрэгшэ жэлэй декабрь hара соо эдэ хоёр колхоз хамтаржа «Дружба» гэжэ артель болоо hэн. Хамтархые хамтараад колхозойнгоо центр хаана байлгахаб гэжэ хэлсээгүй байшоо. Тиимэhээ мүнөө болотор колхозой гэшүүд урда тээнь hууhан газартаа hууhаар. Гадна, анхань хоёр колхозуудайнгаа центрнүүдтэ барилга хүүлжэ байhаниинь буруу гэжэ hанахаар.

Колхозой томодхогдоhонhоо хойшо тэрэнэй центр тодорхойлхо тухай партиин айкомдо, аймгүйсэдкомдо колхознигууд оло дахин хандаhан байха. Һүүлэй hүүлдэ Шара-Азарга гэжэ нютагта анханда Кировэй нэрэмжэтэ колхозой центр байhан газарые центр болгохоор шиидэhэн байгаа. Центр гээшэмнай баhа түсэбтэйгөөр байгуулагдаха ёhотой ха юм. Теэд энэнь мүнөө болотор зохёогдоогүй байhаар.

Ц. Д. Гончаров.

...аhан ургасыень харалсажа, ажалай түлбэри үгэхэ

...оной түрүү колхозууд овощиин баян ...а ургуулхын тулада ажалта үдэр бэ... ...ые, ажалай нэмэлтэ түлбэри үгэлгые ...шуулха хэрэгтэ горьтой анхаралаа ...лдаг байна. Зарим колхозууд абта... ...ргасын хэмжээе харалсажа, ажалай ...тэ түлбэри үгэдэг болоо. Энэ арга хэ... ...лэдээ жэлэй эхиндэ бригада, фермэ ...дэ хүдэлмэриин түсэб зохёогдодог. ...э хэды шэнээн ургаса хуряаха, ху... ...н центнер ургаса бүхэндэ хэды шэ... ...ажалта үдэр гаргашалха байhанаа ...соо хараалагдадаг юм. Тэрэшэлэн ...эл бүхэнэй агротехническа түсэб зо... ...оно. Ургасада харууhа хэхэдэ, ху... ...да, мүн бусад хүдэлмэринүүдтэ хэды ...эн ажалай гаргашалагдаха байhа... ...ь тэрээн дотор заагдадаг юм.

...най республика дотор овощь ургуул... ...эрэ хэhэн хүдэлмэриин шанарые, хэ... ...нээн ажал хэhыень харалсажа, ажа... ...түлбэри үгтэдэг байна. Харин хэды ...эн ургаса хуряаhыень, ургасын ...шанартай байhыень харалсажа, ...ь ургуулhанай түлөө ажалта үдэр, ...й нэмэлтэ түлбэри үгэдэг болохоор ...рээ.

...ан-Удэ город шадарай Иволгын ай... ...колхозууд үнгэрэгшэ жэлдэ бүхыдөө ...ин ургаса хуряаха түсэбөө дүүргээ. Тиибэшье эндэ зарим колхозууд ур... ...хуряаха түсэбөө үлүүлэн дүүргэhэн ... Жэшээлхэдэ, «Коммунизм» колхоз ...ой гектар бүриhөө дунда зэргээр ...центнер ургаса хуряаха байhан аад, ...центнер хуряаhан байна. Тиигэжэ ...1102,5 центнер ургаса түсэбhөө ...р абаа. Мүн энэ аймагай Маленковой ...жэтэ колхоз түсэбэй ёhоор гектар бү... ...116 центнер ургаса хуряаха бай... ...ад, 126,8 центнер хуряаhан байна. ...эй 5—6 жэл соо эдэ колхозуудта ...ин ургаса эрид дээшэлээ.

Эдэ колхозууд огородой газар дээрэ органическа үтэгжүүлгэнүүдые ехээр оруулдаг болохотоёо хамта ажалай эмхидхэл hайжаруулhан, ажалай түлөөhэ үгэлгые гуримшуулhан байна.

Бригадануудта звенонууд бии. Звено бүхэндэ газар таhалагдажа үгтэдэг, жэл бүри шэнэ түсэб табигдадаг байна. 1955 он болотор эдэ колхозуудта овощь ургуулhанай түлөө ажалай түлбэри хуушанайхяар, ургуулhан центнер ургаса бүхэндэ бэшэ, харин хэды шэнээн ажал хэhыень харалсажа, ажалта үдэр үгтэдэг байгаа. Тиихэ үедэ баян ургаса ургуулхын түлөө хүнүүд балай оролдодогшьегүй, тиимэhээ hайн ургаса хуряагдадагшьегүй байhан юм.

Овощиин ургаса дээшэлүүлхэ зорилгоор 1955 ондо «Коммунизм» колхоз нэгэ звеногой ажалые шэнэ гуримаар эмхидхэхэ гэжэ шиидээ hэн. Энэ звенодо ургуулhан центнер ургаса бүхэниинь хаража, ажалай түлбэри үгэхэ гэжэ шиидхэгдэhэн байгаа. Тиигээд энэ арга hайн байhанаа харуулаа: звено ургаса хуряаха түсэбөө үлүүлэн дүүргэhэн байна. Энэ аргын аша үрэ ехэтэй байhаниие харахадаа, 1956 ондо «Коммунизм» колхоз, тэдэнэй жэшээгээр Маленковой нэрэмжэтэ колхоз огородойнгоо бригадануудые шэнэ аргаар хүдэлмэрилүүлжэ, хуряаhан центнер ургаса бүхэниень харалсан ажалай түлбэри үгэхэ гэжэ шиидхэhэн байгаа. Тиигэжэ эдэ колхозууд үнгэрэгшэ жэлдэ ургаса хуряаха түсэбөө амжалтатайгаар дүүргэhэн байна.

АЖАЛАЙ ТҮЛӨӨhЭ ҮГЭХЭ ТУХАЙ

Хайшан гээд энэ арга хэрэглэгдэнэб?

Парник соо, мүн поли дээрэ наг шэбхэ зөөhэнэй, парник hуулгаhанай, тарилгын урда тээ газарай хүрьhэ элдүүрилhэнэй, үгэрсэ, морковь, свёкло, hонгино болон бусад ургамалнуудай үрэhэ тариhанай, капуста болон помидорой рассадануудые газарай хүрьhэндэ hуулгаhанай түлөө ажалай түлбэри хуушан нормоор үгтэhэн байгаа.

Тиигээд тарилгын удаа, огородой газар звено бүхэндэ, звенонууд соогоо хүн бүхэндэ хубаагдажа үгтэhэн байха юм. Нэгэ хүндэ 0,7—1,2 гектар газар даалгагдаhан байгаа. Зүгөөр, хүн бүхэн нэгэл ургамал харууhалаад байха бэшэ, 3—4 ондоо ургамалнуудые харууhалдаг байба. Тиигээд даажа абаhан газар дээрэhээ хэды шэнээн ургаса хуряаха, абаhан ургасын түлөө хэды шэнээн ажалта үдэрэй үгтэхэ байhаниинь хүн бүхэн дээрэ тодорхойлогдоhон байгаа. Даажа абаhан газар дээрээ хүн бүхэн ургамалда харууhа хэхэ—буртаг үбhэ түүхэ, далан хоорондын газарые зөөлэрүүлхэ, далангай шорой обоолхо, уhалха гэхэ мэтын хүдэлмэринүүдые өөhэдөө хэдэг байба.

Хуряагдаhан центнер ургасын түлөө хоёр колхоздо эды шэнээн ажалта үдэр үгтэhэн байгаа:

Маленковой нэрэмжэтэ колхоздо центнер капустын түлөө 1,45, үгэрсын—1,95, ногоон помидорой—2,45, улаан помидорой—1,5, морковиин—1,95, свёклын—1,95, арбузай—3,45, мангирай—2,45; «Коммунизм» колхоздо центнер капустын түлөө—2,0, үгэрсын—2,5, ногоон помидорой—3,0, улаан помидорой—1,5, морковиин—2,5, свёклын—2,5, арбузай—4,0, мангирай 3,0 ажалта үдэр үгтөө.

Звеньеводто звеногой ажал хүтэлбэрилhэнэйнь түлөө звеногой олоhон ажалта үдэрэй 3 процент үгтэhэн байна. Тэрээнhээ гадна звеньеводто ондоо элдэб хүдэлмэри хэhэнэйнь түлөө ажалта үдэр бэшэгдэдэг байба. Харин бригадирта хуряагдаhан тонно ургаса бүхэндэ нэгэ ажалта үдэр үгтэдэг байба. Жэлэй эхилhэнhээ хойшо дүн гаргаха үе болотор бригадирта, бригадын бүхы гэшүүдтэ хэhэн ажалайнь түлөө авансаар ажалта үдэр бэшэгдэдэг байгаа. Тиихэдээ түсэбэй ёhоор гаргашалха ажалта үдэрэйнь 60—70 процент бэшэгдэдэг байhан юм.

Түсэбөө үлүүлэн дүүргэhэнэй түлөө звенонуудтаа «Коммунизм» колхоз түсэбhөө гадуур хуряаhан ургасынь гурбанай нэгэ хубиие, Маленковой нэрэмжэтэ колхоз дүрбэнэй нэгэ хубиие ажалай нэмэлтэ түлбэри болгон үгэhэн байна.

Иигээд ажаллахадаа хүн бүхэн hайн ургаса хуряахын түлөө оролдожо, ургаса хуряаха түсэб амжалтатайгаар дүүргэгдээ. «Коммунизм» колхоздо Цыренжап Пурбуевагай даадаг звено агротехническэ заабариин ёhоор бүхы хүдэлмэреэ саг сагтань хэhэн байна. Далан хоорондын газарые хоёр-гурба дахин зөөлэрүүлhэн, буртаг үбhыень түүжэ хаяhан, хоёр дахин далангай шорой обоолhон, 2 дахин нэмэлтэ тэжээл оруулhан, хэрэгтэй соонь уhалhан, ургамал бүхэниие тааруу сагтань хуряаhан байна. Тиигэжэ энэ звено 10 гектар дээрэhээ га бүриин 261,8 центнер овощиин ургаса хуряажа, хамта 1295 центнер ургаса түсэбhөө гадуур тушаагаа. Энэ звено ургаса хуряаха түсэбөө үлүүлэн дүүргэhэнэй түлөө 125 центнер үгэрсэ, 260 центнер капуста, 28 центнер помидор ажалай нэмэлтэ түлбэридэ абаха болоо hэн. Тэрэнэйнгээ түлөө звеногой гэшүүд, гүрэндэ худалдагдадаг сэнгээр багсаагаад, 12 мянга гаран түхэриг мүнгэ абаhан байна. Энэ мүнгэнhөө звеньевод Пурбуева 2252 түхэриг, звеногой гэшүүд хамта 13 хүн 523 түхэригhөө 882 түхэриг хүрэтэр абаа.

Маленковой нэрэмжэтэ колхоздо түсэбhөө гадуур ургаса хуряаhанай түлөө ажалай нэмэлтэ түлбэри овощёор үгтэhэн байна. Овощь ургуулагша Н. Мергинева 1213 килограмм, П. Падонкина—1020, А. Мергинева—750 килограмм гэхэ мэтэшэлэн ажалай нэмэлтэ түлбэридэ овощь абаhан байха юм.

Мүнөө жэлдэ «Коммунизм» колхоз хабарай тарилгын хүдэлмэриhөө эхилээд хэhэн ажалайнь түлөө ажалта үдэр үгэхэдөө имагтал хуряаhан центнер ургаса дээрэнь гаргажа үгэхэ гэжэ шиидэбэ. Тиихэлээрээ огород таригшад ургасада ганса харууhа хэhэнэйнгээ түлөө бэшэ, мүн үрэhэ тариhанайнгаа түлөө, хэды ургаса ургуулhаараа ажалта үдэр абаха болоно. Мүнөө эндэ звено бүхэндэнь хэды шэнээн ургаса хуряаха, тэрээндээ хэды шэнээн ажалта үдэр гаргашалха түсэб үгтэнхэй. Огородой бригадынхид тэрэ түсэбөөр ажаллажа байна.

«Коммунизм», мүн харьяата Маленковой нэрэмжэтэ колхозойнгоо дүршэл дээрэhээ жэшээ абажа, Иволгын МТС мүнөө жэлдэ бүхы колхозуудтаа центнер ургасын түлөө ажалта үдэр үгэхэ арга хэрэглүүлхэ гэжэ шиидэбэ.

Эндэ нэгэ хүндэ парник соо ургуулагдадаг эртын овощиин 50—70 рама даалгагдана. Тиигээд июлиин 1 болотор ургуулhан центнер овощиин түлөө нэгэ хүндэ 20 ажалта үдэр, июлиин 1-hээ хойшо 10 ажалта үдэр үгтэхэ байна. Огородой бригадын бригадирта июлиин 1 болотор ургуулhан центнер овощиин түлөө хоёр ажалта үдэр, июлиин 1-hээ хойшо 1,5 ажалта үдэр үгтэхэ юм.

АЖАЛАЙ НЭМЭЛТЭ ТҮЛБЭРИ ҮГЭХЭ ТУХАЙ

Теплицэ болон парнигууд соо овощь ургуулагшадта майн 15 болотор ургуулhан овощииень худалдажа оруулhан мүнгэнэй мянган түхэригhөө 10 процентнь, майн 15-hаа июниин 1 болотор—7 процентыень, июниин 1-hээ хойшо —5 процентнь ажалай нэмэлтэ түлбэридэ үгтэхэ юм. Харин бригадирта майн 15 болотор ургуулhан овощьhоонь ороhон мянган түхэригэй 3 процентнь, майн 15-hаа хойшо июниин 1 болотор—2 процентнь, июниин 1-hээ хойшо 1 процентнь үгтэхэ. Тиихэдэ бригадирай абаhан ажалай нэмэлтэ түлбэриин хахадай тухайе агрономдо үгэхэ ёhотой.

Мүнөө жэлдэ огородой газар дээрэ түсэбhөө гадуур ургуулhан ургасын түлөө иимэрхүү нормотойгоор ажалай нэмэлтэ түлбэри үгтэхэ юм:

Гектар бүриhөө 100 центнерhээ 120 центнер хүрэтэр капустын ургаса хуряагаад байхадань 3—4 процент хүрэтэр, 120-hоо 140 центнер хүрэтэр ургаса хуряахадань 5-hаа 6 процент хүрэтэр, 140 центнерhээ дээшэ хуряахадань 7 процентнь ажалай нэмэлтэ түлбэридэ үгтэхэ. Мүн тэрэшэлэн түсэбhөө гадуур помидорой, үгэрсын, морковь болон свёклын, мангирай, арбузай ургаса хуряахадань хэды шэнээнээр ажалай нэмэлтэ түлбэри үгтэхэ байhаниинь тодорхойлогдоо.

Колхозой түрүүлэгшэдэ, партийна организациин секретарьта, агрономдо огородой бригадын бригадирай абаhан ажалай нэмэлтэ түлбэриин 80 тухай процент үгтэхэ юм. Тиихэдэ овощь тарилга, харууhалгада ажаллаhан механизаторнуудта бригадын гэшүүдэй дунда зэргээр хэды шэнээн ажалай нэмэлтэ түлбэри абаhые харалсажа, нэмэлтэ түлбэри үгтэхэ байна.

Саашадаа овощиин баян ургаса ургуулдаг болохын тулада манай колхозууд ажалайнгаа эмхидхэлые саг үргэлжэ hайжаруулжа, энэ талаар шэнэ шэнэ арга дүршэлнүүдые хүдэлмэридөө зоримгойгоор хэрэглэжэ байха ёhотой. Хуряаhан ургасыень харалсажа, ажалта үдэр бэшэхэ, ажалай нэмэлтэ түлбэри үгэхэ гээшэ түрүү аргануудай нэгэн гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

И. КОРНЕЕВ, агроном.

Манай республикын һонин

Шэнэ номууд

Бурят-Монголой гүрэнэй номой хэблэл хүүгэдтэ зорюулан шэнэ номуудые хэблэн гаргаба. В. В. Маяковскиин «Хүүгэдтэ» гэжэ шүлэг, Мамин-Сибирягай «Аленушкын үльгэрнүүд» гэхэ мэтэ номууд тэдэнэй тоодо ороно. Эдэ номууд бурят хэлэн дээрэ оршуулагдаа.

Мүн Энэдхэг ороной уранзохёолшод Прем Чанда, Мулк Радж Ананда, Кришан Чандра гэгшэдэй зохёолнууд ородһоо оршуулагдажа, бурят хэлэн дээрэ хэблэгдэн гаргагдаа.

Цэрэн Галановай «Эсэгын хүбүүн», Н. Макаровай «Зол жаргалай зам» гэжэ номууд мүн лэ хэблэлһээ гараба.

Мүн Бурят-Монголой гүрэнэй номой хэблэл хүдөө ажахын түрүүшүүлэй дүй дүршэл тухай брошюрануудые хэблэн гаргаба.

«Прибайкальска аймагай колхозуудта һү абалгые улам дээшэлүүлхын түлөө тэмсэл» гэһэн заахан ном хэблэгдэһэн номуудай тоодо оролсоно. Р. Зубенкинэй энэ ном соо аймагай колхозуудай түрүү һаалишад К. Перова, П. Тырина, В. Астраханцева, А. Николаев, В. Яковлева гэгшэдэй түрүү дүй дүршэл тухай тодорхойгоор хэлэгдэнэ.

«МТС-үүдэй тракторна бригадануудта ажахын тоосоо байгуулха тухай» гэһэн ном хэблэгдээ.

«Бичурын сад таригшадай дүй дүршэл» гэһэн ном соо Ворошиловай, XIX партсъездын нэрэмжэтэ колхозуудай сад таригшадай дүй дүршэл харуулагдана.

Футбол

Улан-Удын стадионууд дээрэ спортивна эхин коллективүүдэй футболистнарай мүрысөөн үргэлжэлһөөр.

Һүүлэй үдэрнүүдтэ наадаһан командануудай дундаһаа ПВЗ-гэй «локомотивайхид» «Восток» командые, «Авангард» мяха-консервын комбинадайхидые, «Буревестник» бүлгэмэй 1-дэхи команда вагонно депогойхидые, «Урожай» команда «Строитель» гэжэ бүлгэмэй 2-дохи командые, паровозно депогой футболистнар «Буревестник» бүлгэмэй 2-дохи командые, «Звезда» команда «Байкал» командые шүүгээ.

Мүрысөөнэй дүнгүүдэй ёһоор, «Буревестник», «Байкал» бүлгэмүүдэй 1-дэхи командანууд, «Авангард», «Урожай», «Звезда» гэжэ бүлгэмүүдэй командანууд хахад финальна уулзалганда хабаадалсаха эрхэ олохын түлөө мүрысэхэ болобо.

Е. Николаев.

Һурагшадай һайндэр

Һайндэрэй янзаар хубсалаһан хүхюу хүбүүд, басагад энеэдэ зугаа гаргаһаар гүрэнэй Ленинэй орденто оперо ба балетэй театр руу һубарилдан ороно...

Гоё һайханаар шэмээтэй сценые хүндэлэн татаатай улаан бүд дээрэ «Өөрынгөө һургуулиин нэрэ хүндые наринаар сахи» гэһэн уряа томо сагаан үзэгүүдээр бэшээтэй. Сценын тэг дунда В. И. Ленинэй томо портрет үлгөөтэй байна. Портредые харахадаа «һураха, һураха, һураха!» гэһэн Ленин багшын һургаал хүүгэдэй досоо һанагдана.

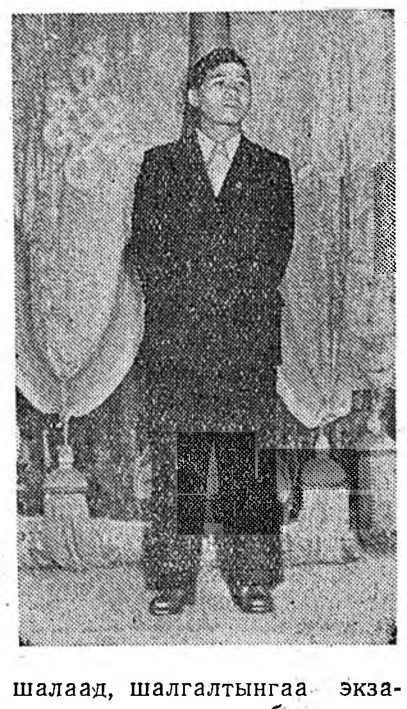
Театрын ехэ зал соо хүүгэд дүүрэн. Хүгжэмэй ирагуу абяан зэдэлжэ, Улан-Удын 3-дахи дунда һургуулиин һурагшадай заншалта һайндэр эхилбэ. Һургуулиин директор Екатерина Прокопьевна Бурдуковская һуралсалай жэлэй дүүрэһэнтэй дашарамдуулагдаһан һайндэрөөр һурагшадые амаршалаад, һуралсалай жэлэй дүнгүүд тухай богонихон элидхэл хээ.

Дүнгүүдэй ёһоор, тус һургуулиин һуралсал 89 процент болоо. Түрүү 1-дэхи «А», «Б», 2-дохи «А», 10-дахи «Б», «В» классуудай һурагшад түхэреэн жэлдэ оролдосотой һайнаар һуралсажа, 100 процентын һуралсал туйлаба. Тэдэнэй дунда отличнигууд Зоя Цыренова, Анна Кассирова, Елена Суздальницкая ба бусад бии. Эдэ эрхим һурагшад мүнөө барандаа сценэ дээрэ Президиумэй столдо һуунад.

Элидхэлэй удаа эрхим һурагша Саша Эйзеншнейдер сценэ дээрэ гаража, нэгэдэхи

классай һурагшадай зүгһөө аха нүхэдөө, 10-дахи классай һурагшадые һайндэрөөр амар-

шалаад, шалгалтынгаа экзамениие эрхимээр барихыень хүсэбэ.

— Бидэшье өөрынгөө һургуулиин нэрэ хүндые муудхаахагүй байхабди. Эрхимээр һуралсахабди гэжэ танда — аха нүхэдтөө үгөө үгэнэбди, — гэжэ тэрэ дорюунаар мэдүүлбэ.

Эдир нүхэрэйнгөө хэлэһэн үгэнүүдые ахалагша классайхид ехээр һайшаан, нэрьемэ альга ташаа.

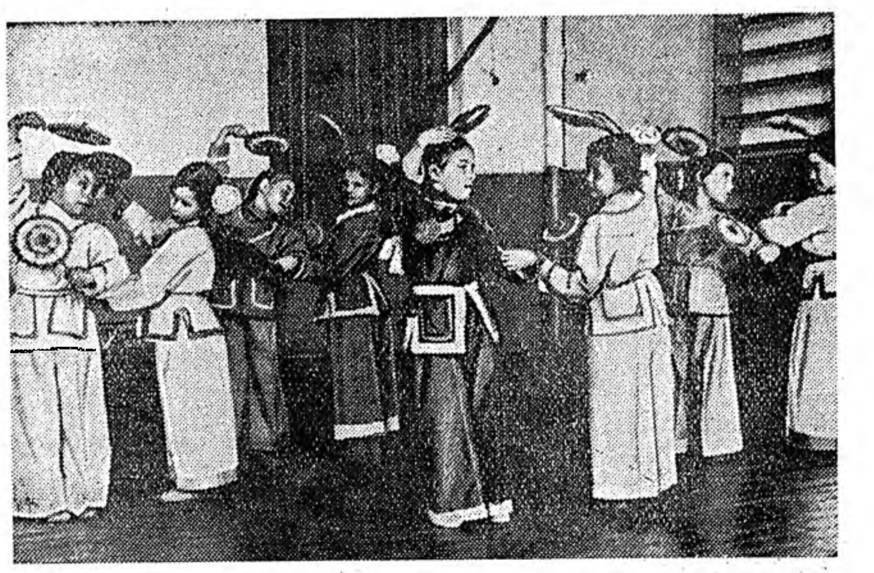
10-дахи классай һурагша Лев Бардамов ахалагша классай һурагшадай зүгһөө харюугай үгэ хэлэхэ зуураа иигэжэ мэдүүлээ:

— Бидэ 10-дахи классуудай һурагшад шалгалтынгаа экзаменда һайнаар бэлэдхэхын тула бүхы хүсэеэ элсүүлжэ байнабди. Һургууляа дүүргээд һуралсажашье, ажаллажашье байгаа һаа, өөрынгөө түрэл һургуулиин нэрэ хүндые хухалхагүй гэжэ оролдохобди.

Түрэлхитэдэй зүгһөө Александр Васильевич Багдалов үгэ хэлээ.

Удаань һургуулиин дирекциин приказай ёһоор эрхим һурагшадта баясхалан хүргэгдөө, үнэтэ бэлэгүүд барюулагдаа.

Һайндэрэй түгэсхэлдэ һурагшадай самодеятельностиин концерт болоо.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1. Һургуулиин директор Е. П. Бурдуковская 10-дахи классай эрхим һурагша Галя Чеботаревада бэлэг барюулжа байна. 2. 10-дахи классай һурагша Лев Бардамов өөрынгөө зохёоһон «Түрэл һургуулидаа» гэһэн шүлэг уншаба. 3. 1-дэхи классай һурагшад хитад арадай хатар наадажа байна.

К. Аршинская.

СССР ГДР хоёрой хоорондо экономическа харилсаа саашадаа улам хүгжөөхэ тухай хуулита мэдээсэл

1957 оной майн 24—25-да СССР-эй болон ГДР-эй түлөөлэгшэд Москвада уулзажа, заседани хээ. Советскэ Союзай болон Германска Демократическа Республикын 1957 оной январиин 7-до хэһэн Хамтын мэдүүлгын ёһоор, хоёр ороной машина бүтээдэг промышленностиие нягтаар хамжуулан хүдэлгэхэ тушаа түсэб энэ заседани дээрэ зохёогдожо, тусхай протоколдо гар табигдаа. Гадна научно-техническэ амжалтанууд тухайгаа мэдээсэлнүүдые андалдаха, СССР ГДР хоёрой хоорондо конструкторска хүдэлмэриин талаар харилсаа бэелүүлхэ тухай асуудалнууд энэ заседани дээрэ хэлсэгдээ.

Энергетическэ түхеэрэлгэ, хабтайлгаһан түмэр, элдэб материалнуудые шалган туршаха тусхай станок, машинануудые, хүндэ юумэ үргэхэ болон химическэ промышленностиин түхеэрэлгэ, электровозуудые, хүсэнэй трансформаторнуудые, цементын заводой болон судна бүтээлгын түхеэрэлгэ бүтээхэдээ СССР ГДР хоёрой промышленностиие хамжуулан хүдэлгэхэ тухай тодорхой дурадхалнуудые һаяар зохёожо оруулха хүнүүдые томилхо гэжэ заседани дээрэ шиидхэгдэбэ.

Мүн научно-шэнжэлэлгын, проектно-конструкторска хүдэлмэри бэелүүлхэ талаар тодорхой дурадхал зохёожо оруулхыень эдэ... нүүдтэ даалгагдаха.

Эдэ асуудалнуудые зүбшэн... сэхэдээ, хоёр ороной түлөөл... алишье талынгаа аша туһые анхаралтайгаар харалсан, С... ГДР хоёрой машина бүтээ... промышленностиие нягтаар ... жуулан хүдэлгэхэ хэрэгтэ үнэн... хэнһөө туһа хүргэхые хүсэжэ, ... дэй ёһоор хөөрэлдэһэн байна. ... ороной машина бүтээлгын ... мышленностиие хамжуулан х... гэхэдөө, хоёр орон бэе бэедэ э... номическа туһаламжа үзүүлхэ... ведэй гол ёһые, мүн тэрэнэй за... рииие дүүргэхэ, тиихэдээ соци... тическэ лагериин оронуудай э... мическа талаар үргэн нягта х... саатай болохо хэрэгтэ туһа хү... байна.

СССР-эй Министрнүүдэй С... дэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орл... М. З. Сабуров, Экономическа ... рилсаанай хэрэгүүдые эрх... Главна управлениин начал... П. В. Никитин болон бусад С... скэ талаһаа байлсажа, энэ ... далнуудые хэлсээ. Германска ... мократическа Республикын ... һаа иимэ хүнүүд байгаа: ГД... Министрнүүдэй Соведэй Түрү... шын орлогшо Ф. Зельбманн, ... планай Түрүүлэгшын орлогшо ... Миллер болон бусад байгаа.

Сэцу Мукодани гэгшын габьяа

ТОКИО, майн 28. (ТАСС). «Иомиури джапан ньюс» газетын мэдээсэһэнэй ёһоор, Хиросима город дээрэ американецуудай атомна бомбо хаяхадань 60 наһатай Сэцу Мукодани гэжэ үбгэн ехээр гэмтэһэн байгаа. Энэ үбгэжөөл ядерна буу зэбсэгые хорихо тухай эрилтэ доро 480 мянган хүнэй гарынь табюулаа.

Атомна бомбын тэһэрхэдэ, энэ үбгэнэй бүлын 10 хүниинь үхэжэ, тэрэ өөрөө дуу гаража шадахаяа болижо, һохор болоһон байна... гээд ядерна буу зэбсэгэй түр... гые хорюулхын түлөө тэмсэлдэ... һэн наһаяа зорюулха гэжэ тэрэ... дэбэ. Һаяхан энэ хүн орон со... раа ябаһанаа Токио ерээ. Э... доро гар табиһан хүнүүдэй тоо... рэ 500 мянга хүргэхэ хүсэлэ... Һүүлээрнь Мукодани США о... ядерна буу зэбсэг хорюулха т... эрилтэ ООН-до табихань гэжэ... зетэ мэдээсэнэ.

Тайвань дээрэ американецуудай зоргоороо аашалдаг тухай

ПЕКИН, майн 27. (ТАСС). Хитад хүдэлмэришэн Лю Цзэ-жан гэгшые Америкын сержант Рейнольдсын алаһан ушар Тайвань дээрэ американецуудай хэһэн олон гэмтэ ябадалнуудай нэгэниинь юм гэжэ Тайваньһаа Гонконг ерэжэ байһан хүнүүдэй хөөрэһэн тухай Синьхуа агентство мэдээсэнэ.

Амаралтын үдэр табигдаһан Америкын морягууд Гаосюн болон Цзилун ерэжэ, эхэнэрнүүдые ехээр доромжолно. Нэгэ Америкын офицер ресторанай эзэнэй басагые хүсөөрөө эдлэхээ һанаһан байна. Ресторанһаа гара гэжэ тэрээндэ хэлэхэдэнь, энэ офицер басаганай эсэгэдэнь хутага далайжа, хэрэлдээ гаргаа.

Тайбэйн Чжунхуа үйлсэдэ муугаар эдеэлүүлбэт гээд Америкын солдат нэгэ ресторан галдажархёо.

Тус городой Чжуншань үй... хойто талые бултыень шахуу ... риканецууд эзэлэнхэй. Амер... сэрэгэй эмхи зургаанууд, клуб... байрын гэрнүүд эндэ дүүрэн. ... ваниин үзэсхэлэн һайхан газар... даар ябахаяа олонхи хитадууд... даг болошонхой. Юуб гэхэдэ, т... газарнуудаар американхид ... рэн, тиигээд тэдэнэр хитаду... дээрэлхэжэ, ехээр баһадаг, до... жолдог байна.

Нёдондо жэлэй түрүүшын ха... та Америкын сэрэгэй машина... 1500 хүниие дайраа гэжэ Та... ниин газетэнүүд мэдээсэнэ. Ти... жэ зарим зон гэмтэжэ, наһа б... һан байна. Харин иигэжэ хүнү... гэмтээһэн американецууд ямар ... харюусалгада хабаадуулагдаа... Юуб гэхэдэ, Хитадай засагаар ... тэдэниие сүүдлэхэ эрхэгүй.

Гэдэбэй ГОМБО

Лэгбэрээ хээтэй

РАССКАЗ

Лэгбэрээ хээтэйе гараха түрэхын ганса бэе хүн, гансаараа үдөөд, гансаараа хүгшэрөө юм гэхэшүүгээр үхибүүд һанадаг. Урдань үхибүүтэй байһан юм гү, үгы гү, хэншье мэдэхэгүй. Хашараг буруу хоёрые дахуулһан үнеэгээ туугаад уһалууріда ошожо ябахыень, гэрэйнгээ арын лайр сооһоо мульһэ абаад гэртээ оруулхыень зүүн урда хадада һолжоржо наададаг үхибүүд харадаг байгаа. Газаагуурнь ондоо хүнэй ябахые хэншье харааагүй юм.

— Лэгбэрээ хээтэйндэ орожо үзөө һэн гүш?— гэлдэжэ үхибүүд бэе бэеһээ асуудаг һэн.

Мэдэхэдэ, хэншье орожо үзөөгүй байба. Нясагархан хамартай, сэлсэгэр улаахан хасартай Һэмбэрэг гэжэ басагахан гансааран «Би ороо һэм!» гэбэ.

Үхибүүд Һэмбэрэгые тойрошоо. Хайшан гээд ороо гээшэб? Яажа үлдэжэ гаргаагүйб? Гэртээ оруулхаһаа байтагай, газаагуурааш үхибүүдые ябуулдаггүй ха юм, гэжэ олонхидынь мэдэхэ һэн тулада, Һэмбэрэгэй яажа ороһые бултадаа һонирхобо.

— Би намар ороо һэм. Үшөө саһанш ороогүй байгаа һэн. Хони адуулха ээлжээнэй хабтагай оруулжа үгөө һэм. Гэртэнь сэбэр даа, шала дээрэ зааханш тооһон байхагүй. Гэртэнь бэшэ хэншье үгы. Гансаараа байдаг. Хамаг юумэнь хуу гуримтай. Хүлөө газаа аршажа, аршажа ороо һэм. Лэгбэрээ хээтэй тархиһаа хүл хүрэтэрни сухалтайгаар хараад: «Тооһо шэрээд лэ...»— гэжэ духаа уршылган дуугархатайнь адли: «Энэ хониной ээлжээн!» гээд, хабтагайгаа ушааг дээрэхэнэнь табяад, бушуухан гараа һэм,— гэжэ Һэмбэрэг бэшэндээ хөөрэбэ.

Үхибүүд гээшэмнай юумые ехэшүүлһээ дутуугүй мэдэдэг, хуу ойлгодог, хүнэй нюур шарайгаар, хүдэлэсөөр һанажа байһан юумыень таадаг ха юм. Үхибүүд эндүүрээгүй. Лэгбэрээ хээтэй оройдоо үхибүүгүй байһан байгаа. Тиимэ хадаа үхибүүдтэ дурагүй һэн. Шаг шууяанһаань, шабар уһа шэрээд, олоороо һааралажа орожо ерэхэһээнь хашардаг байба. Тиин гансаараа байжа дадаад, хүнүүдэй шаг шууяанһаа холододог болошоо һэн. Газаагуурнь үхибүүдһээ байха, айлай хони ямаан, үхэр мал, нохойшье хүрэтэрөө оройдоо ябадаггүй. Лэгбэрээ хээтэйһээ айдаг, тойрогшодог шэнги бэлэй.

Энэ үбэлэй Лэгбэрээ хээтэй ехээр үбшэлөө, гэртээ хэбтэриин болонхой. Түрэлэй һабагшатай Ошорой Сэрэнжэд һамган гэртэнь ерэжэ харалсадаг бэлэй. Хүнүүд хөөрэлдэхэдөө сэдьхэлэй үбшэн гэхэ гү, али хүниие дүтэ үзэдэггүй, ходол гансаараа байжа, бүтүү зосоогоо һанаа үнөөн болодог дээрэһээ иигэжэ үбшэлөө, муудаа гэжэ хэлсэдэг байба. Юрэнхыдөө хүнүүд үбшэниие һанаанай юм гэжэ хэлсэдэг гээшэ. Харин тэрэнь ямар юм?

Лэгбэрээ хээтэй үбшэн хэбтэхэдээ бүри яршаг, хүн харада дурагүй, хаа-яа ойлгомторгүй һалирһаар орожо ерэдэг арбагархан үхибүүдые үлдэжэ гаргадаг, Сэрэнжэдһээ бэшэ хүниие дүтэ үзэдэггүй байгаа. Теэд үбшэн хүн тиимэш байгаа юм аабза, гайхалгүй, элүүртээшье һайн юумэниинь үгы һэмнай гэжэ һанахаар юм.

Сагаа һара үнгэржэ, наран бүри шангаар шарадаг боложо байба. Лэгбэрээ хээтэйн сонхонуудаар нэгэ хэһэг газар, хада, тэбхэр тэнгэри харагдагша һэн. Тиигэжэ хэбтэхэдээ хабарые хүлеэжэ, наранай баруун ханаһаа гэр соогуур түхэреэлэн, зүүн ханада аһаха хүрэтэрнь хаража, үдэрые үнгэргэдэг байгаа. Тиибэшье сонхоорнь харагдажа байгаа зүүн урда хадын саһан мүнөөхи зандаал сайража, саанаһаа хүйтэн амитайгаар харагдадаг бэлэй. Нэгэ иимэ ури һанаһан сагта, наратай үдэр үүдэн нээгдэжэ, заахан хара урбуулга ямаан дэгэлтэй, бэһэндээ хүрэтэр ута шэгэбшэтэй, сагаан хурьган малгайтай, заахан арбагар үхибүүн уухилһаар орожо ерэбэ. Лэгбэрээ хээтэй өөрын мэдэлгүй дураа гутаад, улам дулаанаар шаража байһан һаруул нараяашье мартажархёод, хараалай үгэ хэлэхэ гэжэ аманһаа унагаагуутай байтараа: «үгы, энэм хэнэй үхибүүн гээшэб? Юундэ танинагүйбиб?»— гэжэ сэдьхээд орхибо. Үхибүүн гэртэ ороһоор тогтонгүй хоймор талын орон дээрэ хэбтэһэн хүнэй хажууда дүтэлөөд:

— Амалза хэбтэнэ гүс? Үбдэсоо гүс?—гэжэ асууба.

Энэ заахан үхибүүнэй иимэ зоримгой асуудал Лэгбэрээ хээтэйе гайхуулаа. Хайшааб даа нэгэ ойлгогдошогүй сэдьхэл түрэжэ:

— Үбшэнби, үнинэй үбшэнби,—гэжэ харюусаад, хөөрхэн шалшаран хэлэтэй үхибүүнтэй хөөрэлдэхэ дураниинь юундэшьеб хүрэбэ.—Ши хэнэй үхибүүмши?

— Доктолёой.

— Аа! Шэнэ ерэһэн фельдшер Надиин үхибүүмши?

— Синэ елиһэн фээсилэйб даа.

— Хэн гэжэ нэрэтэйбши?

— Эльзин гэзи нэлитэйб.

— Хэдытэйбши?

— Найма, альбатайб.

— Намай танина гүш?

— Танинам даа. Хүн гэзэ нэлитэйс,— гэжэ дуугараад, нэгэ юумэ һанаһандал, гэнтэ бээлэйгээ барижа:—Би гэльтээ халихам. Балиг болёолой!— гэжэ дуугараад, Лэгбэрээ хээтэйн нэгэ юумэ хэлэхэ гэһээр байтар гараад ябашаба. Лэгбэрээ хээтэй хойноһоонь хараһаар гээгдэбэ.

«Ягаа жэгтэй хөөрхэн үхибүүн гээшэб. «Найма» альбатайб... Балиг болёолой...». Тохойн зэргэ бэетэйл даа, теэд иимэ долонгир. Ягаа ондоо үхибүүн гээшэб? Сула ухаан... «Балиг болёолой...» Эм шэнги үгэ хэлэбэл...» гэжэ байжа Лэгбэрээ хээтэй наһан соогоо эгээн түрүүшээр үхибүүе өөгшөөн, зосоогоо бодожо хэбтэбэ.

Сонхо тээшээ харахадань, газаа сэлмэг наратай зандаа, хадын саһан ялалзан сайрана. Гэрнь гэнтэ аймшагтай һаруул гэрэлтэй болоһондол һанагдаа һэн.

Тугаарай жаахан үхибүүнтэй хөөрэлдэһэн үгэнүүднь Лэгбэрээ хээтэйдэ һанагдажа, нариихан хоолойгоор шалшаранаар дуугарһан абяан шэхэндэнь соностожо байһаншуу болоно.

Үглөөдэрынь үдэ шахажа байтар үүдэн нээгдэжэ, тээ богоһо дээхэнүүр сагаан малгай, хара ямаан дэгэл харагдаба.

«Эржэмни ерээ» гэжэ Лэгбэрээ хээтэй өөрөөш тэрэнээ хүсэд ойлгонгүй баярлаба.

— Балиг болёо гүс?—гэжэ сэб сэхэ үбшэнтэнэй хажууда ерээд, басагахан һураба.

— Бараг боложо байнаб.

— Юундэ бодоногүйбсэ?

— Нэгэ бага амархам даа.

— Газаа дуляан байна. Газаагууль гализа ябыс.

— Ябахаб даа. Ши хаагуур ябаабши.

— Би сальгааль хадаһаа һользилооб даа.

— Дэгэлээ тайлажа, дулааса даа.

— Дааляагүйб даа!

— Мамаш юу хэжэ байнаб!

— Баль осёо һэн.

— Хэнтээ байдагбши?

— Хүгсэн эзиитээ даа.

— Сэрэнжэд!—гэжэ Лэгбэрээ хээтэй ооголбо.—Энэ Эржэндэ хомпёодхо үгэл даа. Тэз тэрэ ханза соо, зүүн урда углуугаарнь байха,—гэжэ хэлээд, хажуудахи басагандаа хандаба.—Үсэгэлдэр ягаа түргэн ябашообши?

— Мэнөөсье ялинаб. Хүгсэн эзиим түльгэн елеэлэй гээ һэн.

— Бари, энэ хомпёодхо, эди,—гэжэ хоёр адхаарнь дүүрэн саарһатай конфетэ Лэгбэрээ хээтэй басаганда барюулба.

Лэгбэрээ хээтэй үхибүүдтэ конфетэ үгэхэ гээшые мэдэдэггүй, дайралдаһан үхибүүгээ хараадаг, дурагүйлхэдэг, шууялданат гэдэгээ мүнөө һанаандаа оруулжа, халаг хахы табижа хэбтэдэг болобо. «Иимэ урин зохидхон, жаахан хөөрхэн, хорхойдо хорогүй амитадта юундэ дурагүй байгаа гээшэбиб? Хайрлаха, үмэгшэлхөө ядаг һаабиб?»— гэжэ байжа өөрыгөө зэмэлхэ сэдьхэл түрөөд, эжэлүүдгүй нюдэнһөөнь нёлбоһон гараба.

Эржэн Лэгбэрээ хээтэй хоёр тэрэ гэһээр ехэ эжэлшээ. Үдэр бүхэндэ дүрбэтэйхэн Эржэн Лэгбэрээ хээтэйндэ ерэжэ, ажаг һэжэггүй наадажа ородог һэн. Заримдаа хоюулаа энэ тэрэ юумэн тухай хөөрэлдэшэдэг байгаа. Үгыш һаа Эржэн гэр соогуурнь гүйдэг, стул, стол өөдэ дүүлидэг, юумэ унагаадаг, түергэдэг наяргадаг һэн. Хэдыш шууяха дүүехэдэнь, тооһо гаргахадань Лэгбэрээ хээтэй огто сухалдадаггүй бэлэй. Лэгбэрээ хээтэй жаахан хани нүхэрни үглөөдэр ерэһэй даа гэжэ һанадаг, үглөөдэрынь болоходо, ерэхынь хүлеэжэ хэбтэдэг болобо.

Нэгэ үдэр ерэхэдээ, Эржэн үшөө нэгэ жаахан өөрынгөө зэргэ үхибүүе дахуулжа асарба. Лэгбэрээ хээтэй шабар шабха шэрэбэт гэжэ хараахаһаа байха, ерэһэниинь хаанаб гэжэ угтаба. Үхибүүд гэртээ ерэһэн шэнги дэгэлээ тайлаад, стул түергэн, стол доогуур орожо байжа наадашаба. Лэгбэрээ хээтэй нилээд дээрэ боложо һэргэнхэй, орон дээрээ һуугаад, үхибүүдэй наадахые баярлан харана. Үхибүүдэй шэнгэхэн абяан, гэнтэ гэнтын энеэдэн жэргэмэл шубуудай хабартаа жэргэһэндэл хонгёогоор дуулдажа, үбшэнтэнэй һанаае заһана.

Үдэр ерэхэ бүри Эржэниие олон үхибүүд дахажа, Лэгбэрээ хээтэйндэ ерэдэг, наададаг болобо. Үшөө нэгэ һара болоходо Лэгбэрээ хээтэй хүл дээрээ бодожо, ханзадаа ошодог, тэндэһээ конфетэ абажа үхибүүдтэ хубаадаг болобо. Лэгбэрээ хээтэйн гэртэ үхибүүдэй шууялдаха, ... гарахань таһалдахаяа болибо. Урдань ... гуримтай байдаг байдал алдагдаа. По... шабар шабха. Стулнууд булта эндэ т... заримань уруу өөдөө харанхай. Үх... дэй дэгэл малгайнууд баһал дайралд... газартаа хаятай хэбтэнэ. Эмхигүй ... байдал Лэгбэрээ хээтэйн сухал хүр... гүй.

Мүнөө Харгааһата пютагаархин ... бэрээ хээтэйн газаа үхибүүдэй шаг ш... табижа, гүйлдэхэ харайлдахыень, ... орохо гарахыень харахадаа, нэгэ т... һаа гайхадаг, нүгөө талаараа: «Я... һэм даа, эхэнэр хүн гүбэ, үхибүү г... гүй юун болоо һэм. Яһалал гээшэ, ... шэржэ, хүнжэрхүү боложо байна ха ... гэлсэдэг болоо һэн.

Түрүүшын ногооноор Лэгбэрээ х... газаа гараба. Хара мянган үхибүүд ... һоһоонь даханхай. Энэ үбэлэй газа... раагүй, алтан дэлхэйгээ хахад жэл... хуу хараагүй хэбтэһэн аад, мүнөө ... хадань Лэгбэрээ хээтэйдэ ехэ һ... шэнгеэр үзэгдэбэ.

Лэгбэрээ хээтэйн досоо ехэл тэни... Ээлүүдгүй нюдэнһөөнь нёлбоһон г... Нюдөө уһатуулжархёод, энеэбхилжэ ... һан Лэгбэрээ хээтэйе харахадаа, Э... мэнэ гарһаань угзаран:

— Юундэ бальхильнабси? Баһа ... дэсоо гүс?—гэжэ һапаата болон һ...

— Баярлаһан хирээ бархираа.

— Хаана. Ямар хилсэ?

— Үгы даа. Би... би... баярлаһа... бархираав,—гэжэ хэлээд, Лэгбэрээ х... Эржэниие тэбэришэбэ.

Удангүй Лэгбэрээ хээтэй олон ... шуул үхибүүдээр хүтэрэлдөөд, үбэлд... дэнэй һолжордог, мүнөө хүхэ ногоон ... мэсэ үмдэһэн зүүн урда хада өөдэ ... ралсаһаар аалихан гаража ябахыень ... гааһатаархин ехэ баяртай хаража ба... һэн.

Редактор Д. Л. ЛОБСАНОВ

Адрес редакции: г. Улан-Удэ ул. Ленина. 26. Телефоны редакции: редактора 46-32, зам. редактора—32-74. отв. секретаря— 27-37, отделов: партийной жизни, сельского хозяйства — 47-59, пропаганды и переводов — 35-14, культуры и быта, промышленности — 34-05, местной информации и писем — 24-74, корректорская — 32-67, бухгалтерия 37-32. Для междугородных переговоров — 16.

Н 00438. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак. № 2176.